— Ez is benne van a hegedűben? — kérdezte álmélkodva Gábor.

— Sok minden benne van még. Például szívdobogás is.

— Az milyen?

— Ilyen — ütötte ki az apja a szívdobogást —, te is tudhatod. Nézd: két kicsi, szünet, két kicsi, szünet — dobolták együtt a hegedű hátán a szívdobogást, a lovascsapatot.

— Na látod. Dobos még lehetne belőled.

— És hegedűs?

— Névváltoztatással. Ha nem akarod apád nevét használni, legfeljebb fölveszed a Hegedűs Gábor nevet.

— Gúnyolódik apád — vágott bele Medveczky néni és megölelte Gábor fejét. — A hallás javítható, fejleszthető.

Közben a képernyőn peregni kezdett a tévé-híradó utolsó kiadása, Medveczky bácsi nagyon megijedt, hogy elszaladt az idő.

— Lefekvés, egy-kettő — adta ki az esti parancsot a fiának.

Gábor a hegedűt belefektette hosszú, fekete tokjába, észrevétlenül megsimította, mint a kisgyereket szokás, betakarta egy flanell kendővel, aztán fényes kapcsokkal rákapcsolta a fedelét és feltette a szekrény tetejére. Köszönt és elindult, hogy nyugovóra térjen.

Megtévesztés céljából először a fürdőszoba felé vette az irányt, de miután félszemmel meggyőződött róla, hogy senki sem figyel rá, gyors mozdulattal befordult a szobájába. Lerúgta cipőit, kibújt farmerjéből meg a trikóból, és magára húzta sötétkék frottírpizsamáját, melynek zsebére világoskék violinkulcsot hímzett a mamája. Nevetséges dolog, hogy az embernek kihímzik a ruháit, mintha óvodás volna — dünnyögött magában, pedig mindezideig a violinkulcs nagyon tetszett neki. Beugrott az ágyba, forgolódott egy kicsit, kereste a legkényelmesebb helyzetet magának.

A tévét már kikapcsolták a szülei. Csak a jégszekrény ciripelése hallatszott az előszobából és a gázóra idegesítő kattogása.

— Úgy látszik, ez nem zavarja apu abszolút hallását — méltatlankodott Gábor. Kidugta kezét a paplan alól, és kotorászni kezdett az ágy mellett lévő játékosdobozában.

— Sárgaló, hol vagy, sárgaló, hol vagy? — suttogta, miközben krumplisnudlikra emlékeztetű ujjai végigtapogatták a bűvös kígyót, a kockát, matchbox autók sikos dobozát.

— Hol vagy, merre vagy? — kérdezte a Sárgalótól — nem hallod, hogy hívlak? Rossz a hallásod, Sárgaló? Botfüled van?

A játékosdoboz mélyéről vékony, cincogó nyerítés hallattszott:

— Engem sértegetsz, nekem mondod, hogy süket vagyok, akinek az apját Hegyesfülnek hívták?

— Nem jelent az semmit, az én papámat is Hegyesfülnek hívják. De ha akarod, visszavonom a botfület.

— Igen meghat a kedvességed, kisgazdám, igen-igen meghat. Figyelj ide: hétszer nyerítek, és ha jó a hallásod, hetedszerre meg fogsz találni.

— Do-re-mi-fá-szó-lá-tidó — nyerítette a lovacska, és mire újra a dó-hoz ért, már ott szorongott Gábor párnás tenyerében.

— Meghallottalak, meghallottalak — ujjongott a kisfiú, és a papa mégis azt mondja, botfülem van.

— Pedig egészen kis hangon énekeltem, kis műanyag-hangon. Egész más lenne a helyzet, ha igazi paripa lennék. Akkor meghallanád, hogy nemcsak énekelni tudok, hanem hegedülni is. Sőt zongorán is elég jól kalimpálok. Meg dobolok, hárfázok is, ha kell. Szerénytelenség nélkül állíthatom, hogy egész zenekar kitelne belőlem. Nem volna kedved kipróbálni?

— Ebben a szobában? Hogy a szomszédok kiessenek az ágyból? Hogy felrohanjon az egész lakóbizottság?

— Nem erre a szobára gondoltam. Ez alkalmatlan hangverseny céljára. Rossz az akusztikája.

— Micsodája rossz?

— A hangzása. Nem érvényesül a muzsika benne.

Az Operaházban kéne megpróbálni. A felújított, gyönyörű, szép Operaházban.

— Az Operaházban? — Medveczky Gábornak a lélegzete is elállt. — Azt gondolod, hogy oda beengednek minket?

— Te kérdezed ezt, akivel éjjel beindítottam az egész Vidám Parkot? Te, aki iskolába is el mertél küldeni magad helyett?

(Folytatjuk)

GÖRÖG JÚLIA RAJZA

Néhány remek verseny, sok-sok pompás eredmény, számtalan születő barátság, s rengeteg feledhetetlen élmény! Dióhéjban ezt jelentette a prágai XVIII. Nemzetközi Barátság Négytusa Verseny

Csupa lendület Molnár Laci mozgása

GYŐZTESEK ÉS A MAGYAROK EREDMÉNYEI

Leányok: 60 m futás: Jerasova (szovjet) 7,99 mp; Jakab 8,15 mp; Pintér 8,24 mp; Ináncsi 8,45 mp; Javos 8,48 mp; Gulyás 8,50 mp; Pamuk 8,95 mp. **500 m:** Cvetanova (bolgár) 1:16,96 p; Javos 1:19,04 p; Kuti 1:22,95 p; Pintér 1:24,32 p; Jakab 1:25,53 p; Ináncsi 1:27,74 p; Pamuk 1:28,67 p; Gulyás 1:29,17 p. **Magasugrás:** Stefanova (bolgár) 170 cm; Ináncsi 161 cm; Pintér 152 cm; Gulyás 149 cm; Jakab 149 cm; Javos 143 cm; Kuti 135 cm; Pamuk 120 cm. **Kislabdahajítás:** Valdes (kubai) 64,46 m; Gulyás 60,74 m; Pamuk 58,34 m; Ináncsi 57,66 m; Pintér 50,54 m; Kuti 49,64 m; Jakab 49,30 m; Javos 36,88 m.

Fiúk: 60 m futás: Carrera (kubai) 7,39 mp; Simon 7,49 mp; Tóth 7,52 mp; Dávid 7,72 mp; Csoba 7,73 mp; Molnár 7,82 mp; Kelemen 8,13 mp; Horváth 8,16 mp; **800 m:** Simon (magyar) 2:04,03 p; Tóth 2:05,89 p; Dávid 2:09,60 p; Molnár 2:12,68 p; Csoba 2:15,68 p; Kelemen 2:28,46 p. **Magasugrás:** Kelemen (magyar) 188 cm; Csoba 173 cm; Molnár 170 cm; Tóth 167 cm; Simon 158 cm; Dávid 155 cm; Horváth 145 cm. **Kislabdahajítás:** Castillo (kubai) 88,90 m; Molnár 88,74 m; Tóth 74,42 m; Horváth 69,30 m; Dávid 66,76 m; Simon 64,08 m; Csoba 62,94 m; Kelemen 61,92 m.

Összetett egyéni, leányok: 1. Nikolova (bolgár) 435 pont; 10. Ináncsi 389 pont; 17. Pintér 377 pont; 21. Jakab 371 pont; 22. Gulyás 371 pont; 41. Javos 344 pont; 43. Kuti 338 pont; 50. Pamuk 312 pont.

Fiúk: 1. Kancsev (bolgár) 425 pont; 5. Tóth 413 pont; 7. Molnár 409 pont; 15. Simon 393 pont; 23. Csoba 372 pont; 28. Dávid 368 pont; 41. Kelemen 349 pont; 77. Horváth 232 pont.

Összetett csapat: (A magyar csapatok az összetettben versenyen kívül szerepeltek.) Leányok: 1. Bulgária 1990 pont; Magyarország 1846 pont. Fiúk: 1. Szovjetunió 1790 pont; Magyarország 1955 pont.

A SZTRAHOVI EPIZÓD

Futamgyőztes 60 méteren: Tóth Gyuri

Javos Anikó „csakazértis" futása

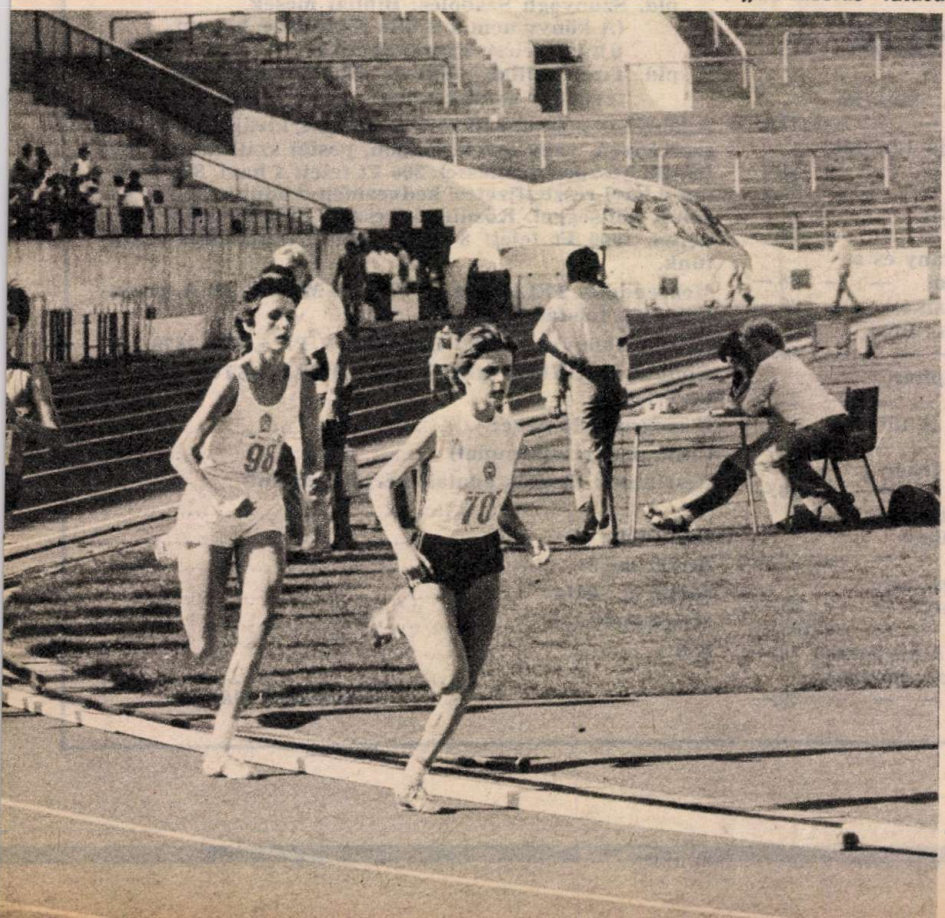

A XXVIII. Nemzetközi Barátság Négytusa versenynek Prága adott otthont. Tizenhárom ország atlétái álltak rajthoz a hatalmas sztrahovi Evžena Rošicko stadionban, hogy összemérjék tudásukat. Az elmúlt évek folyamán mind nagyobb tekintélyt, rangot vívott ki magának ez a nagyszerű sportesemény. A kétnapos viadal ezúttal is bővelkedett remek versenyekben, sokat ígérő eredményekben. A megannyi megírásra méltó, kisebb-nagyobb, szomorú vagy vidám, de mindenképpen tanulságos epizód közül most egyetlen eseményt ragadunk ki, amely ízelítőt nyújthat az izgalmakból, a hangulatból, sőt azt is bemtathatja, hogy miként hozza felszínre a sport a legjobb, legszebb tulajdonságainkat.

A nap már ugyancsak felforrósította, valóságos katlanná változtatta a stadiont, amikor a leányok ötszáz méteres futásának negyedik futamában indulókat szólították rajthoz. A hét lány között készülődött a magyar Javos Anikó is, igyekezett összpontosítani, hogy jól elcsípje a rajt pillanatát. Sikerült pompásan, éppen a megfelelő pillanatban nekilódulnia a távnak. Rögtön az élre vágott, s figyelmét annyira lekötötte a futás, hogy nem vette észre: társai közül valaki előbb rajtolt, „kiugrott", s emiatt futamukat úgymond „visszalőtték", azaz új rajtot rendeltek el. A versenybírók ezúttal hibáztak, minden futót meg kellett volna állítaniuk, de ezt elmulasztották, s ki tudja miért, a mongol Erdevijnovát és Javost engedték tovább futni — egészen a célig. Anikó ott tudta meg, hogy hiába lett első, hiábavaló volt minden erőfeszítése, a futamot megismétlik. Azt, hogy mit jelent harmincfokos hőségben végigfutni ötszáz métert teljes erőbedobással, csak azok tudják, akik maguk is atlétizáltak, ám közülük is csak kevesen kerültek Anikóhoz hasonló helyzetbe: ilyen hőségben rövid időn belül megismételni a teljes futamot. Az első pillanatban az egész magyar tábor elcsüggedt. Az edzők — Lipták Gyula és Balogh László — tértek először magukhoz. Nyugtatgatták, biztatták Anikót, aki némán, összeszorított fogakkal feküdt a hátán a stadion lelátóján. Ólomlábakon járt az idő, hosszú órák teltek el, s ez alatt ábren kellett tartani Anikóban az akaraterőt, hogy megmutassa: az ismétlésben is ő lesz az első.

Aztán végre őket szólították. A rajt ezúttal kifogástalanul sikerült, s a törékeny magyar lány azonnal az élre szökkent. A stadiont betöltötte az ütemes biztatás: „Anikó! Anikó!" A végére a teljes magyar küldöttség berekedt, de Javos Anikó győzött futamában. Lihegve, de boldogan mondta:

— Győzelem! Csakazértis!

Ki dönti el, hogy egy-egy ilyen apróságban miféle nagyság rejlik?

B. F.

Nem ért véget a Csillagok háborúja

A JEDI VISSZATÉR

Színes amerikai kozmikus mese

Rendezte: RICHARD MARQUAND

Luke Skywalker már Jedi-lovag. Az utolsó, nagy összecsapás azonban még hátra van. Szembe kell szállnia a gonosz Erővel, a Császárral és Darth Vaderral. S ezzel egy időben Han Solónak és szövetségeseinek el kell pusztítani a Halálcsillagot.

Legyőzi-e Luke-ot a Császár? Sikerül-e elpusztítani a Halálcsillagot?

Mindezt megtudhatod, ha megnézed a filmet!

Bemutató: a mozikban szeptember 13.

gyermekkönyvszolgálat

PEGI AJÁNLJA:

... pld. Berhidai M.—Fényi T.—Kiss A.: Máktündérek. Csatkanépek — — — — — 37,—
... pld. Bercsényi Iván: Új útitárs. Ifjú túristák kalauza — — — — — — — — 39,—
... pld. Brock, P.: Nelli. (Pöttyös) — — — — 24,—
... pld. Bruckner, K.: Szadako élni akar. (Csíkos) — — — — — — — — 26,—
... pld. Czifferszky István: A sete bárány és a kuvasz. Történetek a kutyákról — — 28,—
... pld. Dániel Anna: Az együttes. (Csíkos) — 20,—
... pld DOROMBOLÓ. Válog. Pomogáts Béla. Történetek a cicákról. — — — — 50,—
... pld. Fekete Gyula: Kincskereső pipitér. (Pöttyös) — — — — — — — 25,—
... pld. Hosszú Toll. — A. Raszulova: A törzsfőnök titka. (Delfin) — — — — — 17,—
... pld. Katajev, V. P.: Távolban egy fehér vitorla — — — — — — — — 30,—
... pld. Láng György: A Tamás-templom karnagya. Johann Sebastian Bach életének regénye — — — — — — 57,—
... pld. Mäkelä, Hannu: A ló, aki elvesztette a szemüvegét. Finn meseregény — — 23,—
... pld. May, K.: Winnetou 1—2 kötet — — — 105,—
... pld. Saint—Exupéry, Antoine de: A kis herceg 28,—
... pld. Schmidt, E.: Kedvencem az aranyhörcsög (Mit mesél a természet) — — — — 29,—
... pld. Sterbetz István: Őszi vízeken. A természetet kedvelőknek, 80 fényképpel — — 38,—
... pld. Székely Júlia: Az ötödik parancsolat — 40,—
... pld. Szunyogh Szabolcs: Bibliai mesék. (A könyv nem a Biblia rövidítése, hanem újramesélése gyerekeknek.) — — — 42,—
... pld. Tízen túliak könyve. Rádióhallgató és tévénéző gyerekeknek — — — — 39,—

A könyvek megrendelhetők a kitöltött, kivágott hirdetési szelvényen, vagy levelezőlapon, postai szállítással részlet, ill. készpénzfizetéssel. 300 Ft felett 4 havi, 800 Ft felett 6 havi részletfizetési kedvezményt adunk, 5%-os kezelési költséggel. Közületek részére 1000 Ft alatt utánvéttel, 1000 Ft felett 8 napon belüli átutalással szállítunk.

Megrendelés TELEXEN is: 22-4914 MNKV. H. A. postaköltséget felszámítjuk.

Gyermekkönyvszolgálat Budapest 5. Pf. 5. 370. 1370.

Címünk: MŰVELT NÉP KÖNYVTERJESZTŐ VÁLLALAT (400)

A megrendelő neve: .....

Címe (irányítószámmal) .....

Részletnél: (Szülők adatait kérjük közölni) .....

.....

Szül. hely, év: .....

Anyja neve: .....

Szem. ig. szám: .....

Munkahely: .....

Kelt: .....

.....

megrendelő aláírása

A NYUGODT TANULÁST SEGÍTI A BIZTOS PÁLYAVÁLASZTÁS!
Érdekes, változatos szakmát ajánlunk figyelmetekbe. A Chinoin közössége kiváló szakmunkásokat nevelt, ez biztosítéka gyárunk jó hírnevének itthon és külföldön egyaránt. Már most dönthettek továbbtanulásotokról. Válasszátok a gyógyszergyártó szakmát!
JELENTKEZZETEK:
gyógyszergyártó (vegyész), lakatos, hegesztő, villanyszerelő, esztergályos, csőszerelő szakmunkástanulónak.
A gyógyszergyártó tanulókat korszerű tanlaboratóriumban, gyógyszeripari tanműhelyben képezzük.
A harmadéves, vállalati ösztöndíjas tanulóinkat (legalább közepes tanulmányi eredmény esetén) kb. 1000 Ft juttatásban részesítjük. A római-parti csónakházunkban sportfelszerelésekről is gondoskodunk.
Jó lehetőséget kínál a Chinoin Gyógyszergyár a szakmatanuláshoz.
Címünk: CHINOIN GYÓGYSZERGYÁR
OKTATÁSI OSZTÁLY,
Budapest IV., Tó u. 1—5.
Telefon: 690-900 (531-es mellék)
CHINOIN NAGYTÉTÉNYI GYÁREGYSÉG
SZEMÉLYZETI OSZTÁLY,
Budapest XXII. (Nagytétény), Bányalég u. 2.
Írásbeli jelentkezés: Budapest Pf. 49. 1780

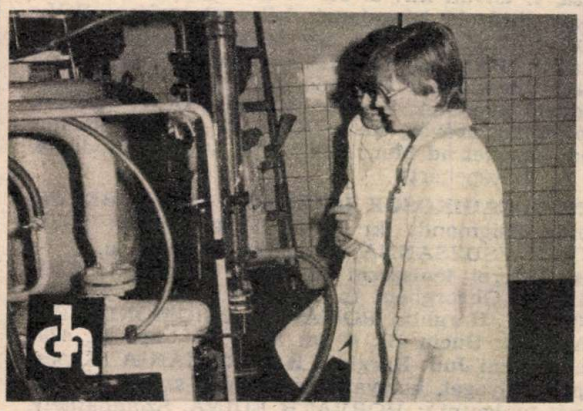

FIGYELEM!

Az 1984/85-ös tanévre a 14 életévüket betöltött és 8 általános iskolát végzett **lányokat szövő; fiúkat villanyszerelő, forgácsoló, szerkezeti lakatos, textilipari gépszerelő** szakmákra beiskolázunk szakmunkástanulónak.

Tanulmányi idő: 3 év.

Juttatások: minden szakmában 500 Ft társadalmi ösztöndíj. Ezenkívül a tanulmányi eredménytől függően 20—40% tanulmányi pótlék, valamint 410—620 Ft-ig terjedő tanulmányi ösztöndíj, plusz 130 Ft jövedelempótlék.

Ingyenes munkaruha. Elhelyezés kollégiumban. Ebédet 3 Ft-ért biztosítunk az iskolában és üzemi gyakorlat idejére a gyárban.

A vállalat termékeiből kedvezményes vásárlás évente egy alkalommal. Kereseti lehetőség a szakmunkásvizsga letétele után szövő munkakörben 5% szakmunkáspótlékkal 3500—5500 Ft/hó; a többi munkakörben bérbesorolási kategóriától függően alakul a kereset.

A továbbtanulást támogatjuk.

Jelentkezni lehet személyesen hétfőtől csütörtökig 8—15 óráig.

Levélre részletes tájékoztatót küldünk.

Cím: Budapest
Pf. 391.
1394.

PATEX

GYERE HOZZÁNK!

Ötnapos munkahéttel dolgozó gyárunkba jó kereseti lehetőséget nyújtó **fonó-szövő szakmára lányokat; villanyszerelő, lakatos, textilgépszerelő szakmára fiúkat** szerződtetünk

szakmunkástanulónak,

akik az 1984/85-ös tanévben fejezik be az általános iskolát.

A tanulóidő 3 év.

A tanulóidőre ingyenes kollégiumi elhelyezést és napi 4 Ft térítésért teljes ellátást biztosítunk. Havi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően 900—1120 Ft, továbbá 100, 150 és 200 Ft tanulmányi pótlék. Az utolsó évben tanulóink már teljesítménybérben kerülnek elszámolásra. A szakmunkásvizsga letétele után ifjúmunkásaink — a lányok leányszállón, a fiúk albérletben kerülnek elhelyezésre.

Jelentkezés levél útján „szakmunkás tanuló" hivatkozással történik.

Pamuttextilművek Budai Gyára
személyzeti osztály
Budapest XI., Hauszmann A. u. 20.

Levélcím: 1502 Budapest
Pf. 43.

PATEX

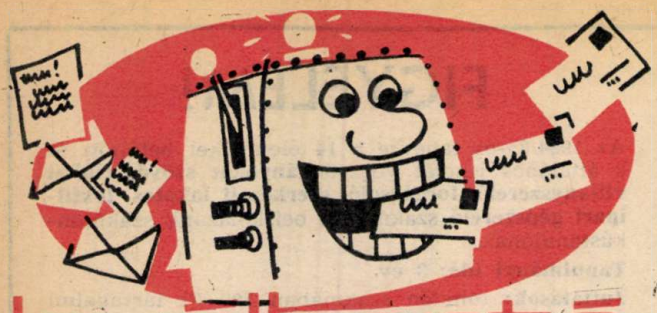

levélbontó

Nyílt levél

Kedves lányok és fiúk! Régi és leendő tudósítóink!

Reméljük, beváltotta a NYÁR a hozzáfűzött reményeket, és emlékezetes, vidám vakációt hagytok magatok mögött. Már javában zajlik az élet az iskolákban, s aki kicsit is szemfüles, nyitott szemmel jár, már oldalszámra küldheti szerkesztőségünkbe a híreket, beszámolókat, észrevételeket. Keressétek az érdekeset, az újat! Jelezzétek, ha gondban-bajban vagytok, hátha segíthetünk. Törjétek a fejeteket, hogyan tudjátok még színesebbé tenni az őrs, a raj vagy éppen a baráti körötök életét. S ha kitaláltatok valami izgalmasat, írjatok róla nekünk is! Lapunk ebben a tanévben is várja a tudósítók jelentkezését. Hogy hogyan lehet valaki tudósító? Bárki, aki rendszeresen beszámol a körülötte történt érdekes eseményekről, új kezdeményezésekről, aki ráirányítja figyelmünket kisebb-nagyobb problémákra, aki megírja véleményét egy-egy cikkünkről — tudósítóvá válik. A tanév végén a legjobbakat — akik a legtöbb használható anyagot küldik — megjutalmazzuk és bemutatjuk lapunkban. De mielőtt hozzáláttok a beszámolók írásához, mindig tartsátok szem előtt: a Pajtás a cikkek elkészülte után csak egy hónappal jelenik meg. Tehát az adott dátumhoz szorosan kapcsolódó tudósítások (pl. az ünnepi megemlékezésekről) aktualitásukat veszíthetik.

FRISS ERŐT KÍVÁN AZ ÚJ TANÉVHEZ:

V. Sólyom Erzsébet
a Levélbontó szerkesztője

LEVELEZNÉNK! VÁLASZOLJ!

HETEDIKESEK VAGYUNK: Vágó Krisztina, Dunaújváros, Római krt. 19. 7. e. 4. — 2400; DUDÁS RITA, Kisvárda, Váci M. út 2. — 4600 (Naptárt, matricát gyűjt); HARMAT BEÁTA, Novaj, Sport u. 5. — 3327 (Heves megyei gyerekek leveleit várja.); VERÉB TÍMEA, Etyek, Mester u. 2. — 2091; TÓTH ZSUZSANNA, Tiszaluc, Dózsa György út 45. — 3565 (Képeslapot, szalvétát, szappant gyűjt.); URBÁN RITA, Farmos, Ady E. u. 30. — 2765 (Képeslapot, bélyeget gyűjt.); OZSVÁTH EDINA, Tiszaluc, Béke út 48. — 3565 (Képeslapot, szalvétát gyűjt.); BARACSKAI VALÉRIA, Zalaszentgrót, Széchenyi u. 41. — 8790 (Naptárt, matricát, képeslapot gyűjt, szeret sportolni, főleg kézilabdázni.); TORJÁNÁC MELINDA, Barcs, Május 1. u. 3. 2/11. — 7570 (Színészképet, bélyeget, jelvényt gyűjt.); SÓS ANDREA, DÉG, Alkotmány u. 37. — 8135 (Kártyanaptárt, matricát, színészképeket gyűjt.); DÉR ADRIANA, Omladinszka 13. 24220 Csantavér, JUGOSZLÁVIA (Szabad idejében gitározik, sportol, kedvence a tenisz és a korcsolya.); MIKLÓS MÁRTA és húga, ANIKÓ, Tiszakécske, Ady E. u. 78/a. — 6060 (Csillagászati képeket, cikkeket, matricát, kártyanaptárt, képeslapot gyűjtenek.); GOMBKÖTŐ ANITA, Orosháza, I. István kir. u. 16. — 5900 (Szalvétát, városokat ábrázoló képeslapot, bélyeget gyűjt.); BOLLÓK ILDIKÓ, J. N. A. 53. 24406. Felsőhegy Jugoszlávia; BÁLINT CSILLA, Solunska 17/a. Palics 24413 Jugoszlávia (Úttörőőrsök, rajok, természetet kedvelő gyerekek leveleit várja.); FIALA ANITA, Mosonmagyaróvár, Marx K. u. 78. — 9200 (Kabir Bedi képeket ad Monchichi, Vuk, Vízipók-csodapók és E. T. képekért!).

NYOLCADIKOSOK ÍRJANAK: VARGA BEÁTA, Dorog, Zsigmondy lkt. 18. ép. IV/4. — 2510; TÓTH HORTI ZSUZSANNA, Csongrád, Bem J. u. 1. — 6640 (Szeret teniszezni és zenét hallgatni.); KISS KINGA, Gheorgheni tr. Horea Nr. 9. ap. 22. cod. 4200 Jud. Harghita ROMÁNIA; ZSIGMOND BEÁTA, Cart: Bucin Bl: 4 Sc: A et: IV. ap: 20. 4200 Gheorgheni Jud: Harghita R. S. ROMÁNIA (Képeslapot, bélyeget, kártyanaptárt gyűjt, szeret olvasni, zenét hallgatni.); HORVÁTH EDINA, Szombathely, Bólyai J. u. 3/A. 11. — 9700; POLLER BEÁTA, Jánosháza, Vörös Hadsereg u. 17. — 9545.

Szeptember eleje óta időd nagy részét újra az iskola tölti ki. Vajon hazánktól messze, ezer kilométerekkel távolabb ugyanúgy tanulnak-e a gyerekek, mint nálunk? Ezt kérdezzük időről időre, más tájakról Magyarországra érkező diákoktól ebben a sorozatunkban.

— Soha nem gondoltam volna, hogy Budapesten csapata működik a lengyel harcereknek.

— Pedig így van! A Báthori István harcercsapat húsz-harminc tagja a budapesti lengyel iskola tanulóiból kerül ki. Általában azért vagyunk itt, Magyarországon, mert a szüleinket több évre ide köti a munkájuk.

— Te például mióta élsz itt, hogy ilyen folyékonyan megtanultad már a magyar nyelvet is?

— Két és fél éve. Fél évig nagyon intenzíven tanultam a nyelveteket, jóformán nem is foglalkoztam mással.

— Kérlek, mutatkozz be, néhány szóban!

— A nevem Srzegorz Sembala. A Srzegorz keresztnév a magyar Gergely megfelelője, ezért az itteni barátaim Gergőnek is szólítanak, mert azt nem olyan nehéz kimondani. Tizennégy éves vagyok . . .

— Akkor ugye nyolcadik osztályba jársz?

— Nem, csak hetedikbe, mert nálunk hétévesen kezdenek iskolába járni a gyerekek.

— Más különbség is van a lengyel és a magyar iskola között? Hiszen te már mind a kettőt jól ismered.

— Nálunk is nyolc általános van, és utána négy középiskola, úgyhogy a felépítésben nincs lényeges különbség. A tantárgyakban sincs, mi körülbelül ugyanazokat tanuljuk, csak persze egy kicsit másként. Matematikából például sokkal magasabb a szint, mint a magyar iskolában.

— A budapesti lengyel iskolát, amely a csapatotoknak is otthont ad, a lengyel követség tartja fenn számotokra. Ott mit tanultok?

— Hetente egyszer vannak az órák. Lengyel nyelv és irodalom, történelem, földrajz, állampolgári ismeretek. De nem kell azt hinni, hogy a hét többi napján semmit sem csinálok. Olyankor egy „rendes" magyar iskola padjában ülök.

— És tanulod az itteni

tananyagot? Akkor te sokkal többet fogsz tudni Magyarországról, mint az otthoni kortársaid! Gondolod, hogy használ tudod ennek venni egyszer?

— Szeretném. Úgy tervezem, hogy a középiskola elvégzése után magyar szakra fogok jelentkezni a varsói egyetemen.

Nt —

A tanulóbiztosítás
mindenhol
és minden időben
érvényes.
Életbiztosítást,
balesetbiztosítást,
rokkantsági
biztosítást,
valamint
gyógyintézeti
ápolási térítést
nyújt.

ÁLLAMI BIZTOSÍTÓ

HIRDETÉS

TÖPRENGŐ

SZERKESZTI: FÜLEKI JÁNOS

Szeptember hónapban kerül sor a képzőművészeti világhét rendezvényeire. Ebből az alkalomból olyan rejtvényösszeállítást készítettünk, amelyből magyar festőművészeket, szobrászokat ismerhetsz meg.

A rejtvényeket lehetőleg postai levelezőlapon küldd be. Ha csak kettőt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: szeptember 24. Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397. A borítékra vagy levelezőlapra írd rá: „TÖPRENGŐ".

A NEMZETKÖZI REJTVÉNYPÁLYÁZATON TE IS VEGYÉL RÉSZT.

(Figyeld rovatunkat!)

KI Ő? Mednyánszky László híres képe előtt két ember beszélget.

Egyik: Úgy gondolom, hogy ez a kép egy meggyötört arcú, színes bőrű embert ábrázol.

Másik: Szó sincs róla. Ez egy éjjeli csavargó arcképe.

Kinek van igaza?

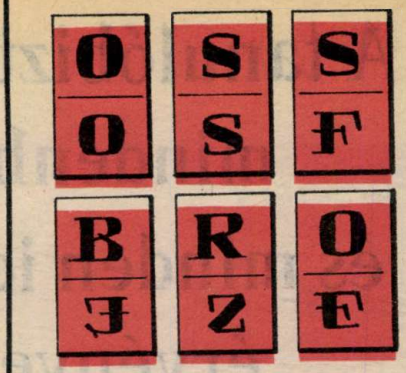

A MÚLT SZÁZADBAN ÉLT. Ha a betűdominó-kockákat megfelelő sorrendbe rakod, akkor egy múlt században élt magyar festő nevét kapod megfejtésül. Leghíresebb képe a „Nemzetőr", amely az 1848-as magyar polgári forradalomra emlékeztet.

Melyik az igazi?

A kérdések alatt három választ olvashatsz. Állapítsd meg, hogy közülük melyik az igazi.

1. Mányoki Ádám melyik híres magyar államférfi arcképét örökítette meg?

1: Hunyadi János x: Rákóczi Ferenc 2: Kossuth Lajos

2. Ki alkotta a Vasút mentén című képet?

1: Derkovits Gyula x: Dési Huber István 2:Czóbel Béla

3. Kit neveztek a Balaton festőjének?

1:Nagy Balogh János x: Pór Bertalan 2: Egry József

4. Hány nő és hány férfi látható Szinyei Merse Pál Majális című képén?

1: négy nő, négy férfi x: három nő, három férfi 2: négy nő, két férfi

5. Fadrusz János alkotta Mátyás király szoborportréját. Hol van felállítva?

1: a Budai Várban x: Visegrádon 2: Nagyvázsonyban

6. Kisfaludi Strobl Zsigmond egy XX. századi író arcképét mintázta meg. Kiét?

1. Thomas Mann x: Hemingway 2: G. B. Shaw

7. Kovács Margit melyik képzőművészeti ágnak volt jeles képviselője?

1. a díszítő szobrászatnak x: a kisplasztikának 2: a kerámiának.

POP-REJTVÉNY

DÉVÉNYI TIBOR KÉRDEZI

Ebben a tanévben újfajta poprejtvényeket fogunk feladni a zenét és a fejtőröket kedvelőknek. Kéthetenként egy rendhagyó képhez három válaszlehetőség is kerül. A válaszok kezdőbetűjét is megadjuk, és az általatok helyesnek tartott nevet kell beküldeni címünkre.

Az első képünk kérdése: melyik Beatles-fiú hódol a vízisíelésnek?

1. G..... H .....
2. P..... M .....
3. R..... S .....

A helyes megfejtést beküldők között minden hónapban lemezeket sorsolunk ki.

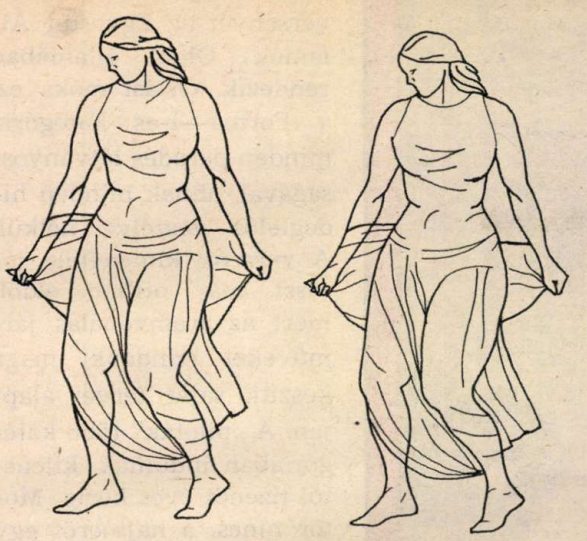

A TÁNCOSNŐ. Medgyessy Ferenc híres bronzszobrát 1932-ben készítette. Most Budapesten, a Madách téren áll. Róla készítettük ezt a két rajzot. Állapítsd meg, hogy hány különbség van köztük?

TESTVÉREK. Fényes Adolf (1867—1945) alkotása az egymáshoz tartozás, a meghittség, a szótlan érzések mindennapos ünnepét ábrázolja. Rajzunk csak részlet a festményből. Színezd ki a ruhájukat, úgy, ahogy a művész elkészítette. Ha nem ismered a művet, elárulju k, hogy fehér, piros, világoskék, barnássárga és barna színeket használj!

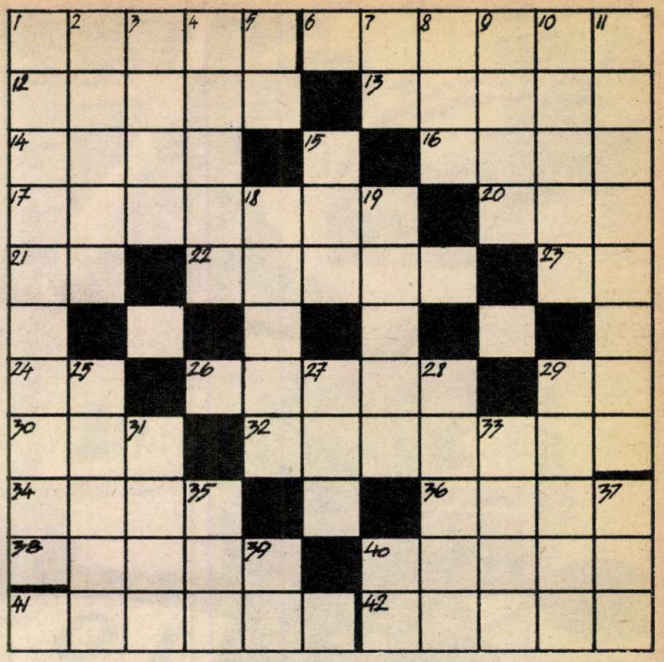

SZÁZADUNK MŰVÉSZEI. A vízszintes 6., 41. és a függőleges 1., 11. sorokban századunk híres magyar képzőművészeinek a nevét találod meg. Megfejtésként ezeket kell beküldened.

VÍZSZINTES: 1. Becézett édesség. 6. Híres szobrász, portréi kiemelkedőek (Miklós). 12. „C"-vel a vízre mondják. 13. Mez. 14. Hegycsúcs. 16. Vissza: keserűvíz. 17. Egy híján mindegyik király ilyen volt. 20. Benne van a motorban! 21. Nyelvünkkel érzékeljük. 22. Ételtekercs. 23. A fogas része! 24. Tóvizi Dávid. 26. Vissza: rokonszenvet keltő. 29. Római hat. 31. Szomjoltó. 32. Gajdar, keresztneve (ötödik kocka kettősbetű). 34. Hull rá az „áldás". 36. Takar, dísz és véd. 38. Vissza: meredt szemekkel néz. 40. Ilyen magyar tánc is van. 41. Festőművészünk, aki hosszú ideig Zebegényben élt (István). 42. „L"-lel már tolni is lehet az egykerekűt.

FÜGGŐLEGES: 1. 1961-ben elhunyt festőművészünk (zárt betű: S). 2. Legényeket katonasorba állít. 3. Se eleje, se vége toborzó! 4. Rossz hangulatú, kedvetlen. 5. Időhatározó rag. 7. A nóta közepe! 8. R. R. A. 9. Pityergő. 10. Régen így is nevezték a tanítót. 11. Híres szobrászunk, keresztnevének kezdőbetűjével (zárt betű: Y). 15. Június végi férfinév. 18. Biztató szó (zárt betű: S). 19. Azon az úton vannak, amelyen járművek közlekednek (zárt betű: V). 25. Énekesnő, ismert francia szóval. 27. „A" norma egynemű betűi. 28. A csizmakészítőt így is nevezték régen. 29. Kuncogva nevet. 31. Vissza: vigyázón néz valamit. 33. Becézett fiúnév (első kocka: kettős betű). 35. Gépet olajoz. 37. Japán fényérzékenységmérték. 39. Enyém angolul. 40. Járunk rajta.

1=Y KILÓT ZÁROL

B=P BÁJOS TORNÁSZ

ANAGRAMMA. Ha a két-két szó betűit különkülön megfelelő sorrendbe rakod, akkor két magyar művész nevét kapod megfejtésül. Az első szobrász volt, a másik pedig freskófestő. Mi a nevük?

SZÁGULDÓ SZIVAROK

A „száguldó szivarok" versenyét az Egyesült Államok Ohio államában rendezik. Óriási móka ez, a Forma—I-es kategória minden parádés látványosságával, annak minden hideglelős veszélye nélkül. A verseny kimenetele jórészt már otthon eldől, mert az áramvonalas járműveket mindenki maga készíti, saját tervei alapján. A „pilóták" több kategóriában indulnak, kilenctől tizenöt éves korig. Motor nincs, a hajtóerőt egy mesterséges domb biztosítja a rajtnál. Ennek ellenére az autók elérhetik a 48 kilométeres sebességet is.

Kanyartechnikára sincs semmi szükség. Éppen ellenkezőleg! Mivel a pálya nyílegyenes, és mivel két pont között — mint tudjuk — az egyenes a legrövidebb távolság, azért mégis jut némi szerep a vezető ügyességének is. Mert egy nyílegyenes pályán nyilvánvalóan az nyer, akinek a legkevésbé „kacsázik" a kocsija.

Valami hasonlót esetleg nálunk is meg lehetne próbálni.

—R —R

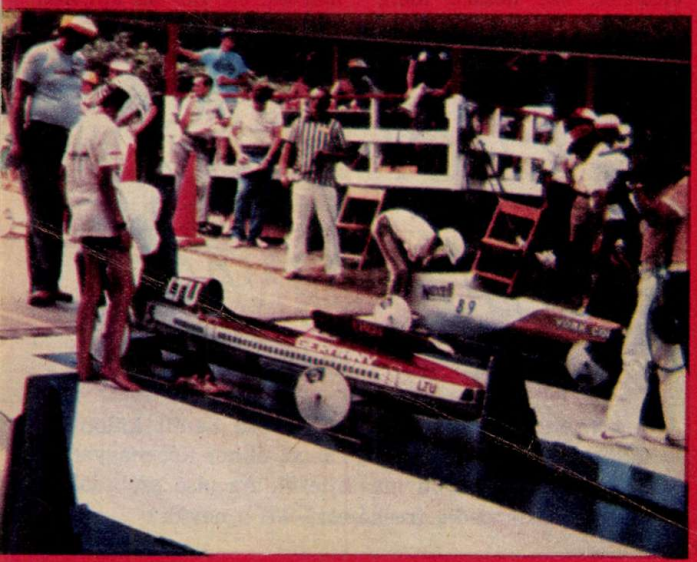

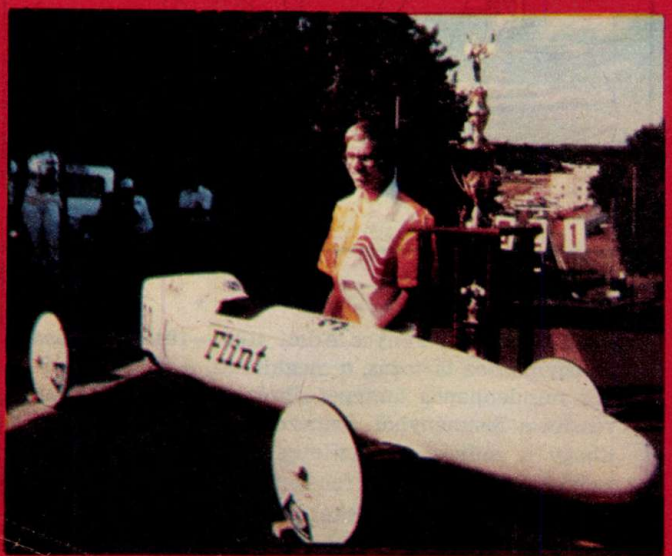

BUDAPESTEN HARCOLTUNK 2

CSILLIK GÁBOR önéletírásából összeállította CS. HORVÁTH TIBOR, rajzolta ZORÁD ERNŐ

A RÖPCÉDULÁKAT ELŐBB CSAK KAPUALJAKBA DOBTAM BE, AJTÓKILINCSEKRE AGGATTAM, AHOGY SZIR TANÍTOTT. KÉSŐBB VÉRSZEMET KAPTAM...

10

HAJNALBAN SZÓRTAM SZÉT A „MUNÍCIÓT". ILYENKOR MÉG SENKI SEM JÁRT AZ UTCÁN. A HARMADIK NAP, AMINT BEFORDULOK A GYÖMRŐI ÚTRA...

HÉ, TE OTT! MEGÁLLJ!

11

ALAPOSAN MEGRÉMÜLTEM. HA HÁTAT FORDÍTOK A RENDŐRNEK, SEGÍTSÉGÉRT SÍPOLHAT, AKÁR A LEVEGŐBE IS LŐHET, ÉS ELFOGNAK. MÁS MEGOLDÁST VÁLASZTOTTAM. ODAKEREKEZTEM HOZZÁ ÉS...

12

ERRE NEM SZÁMÍTOTT. MIRE FELESZMÉLHETETT VOLNA, ÉN MÁR EGY MELLÉKUTCÁBAN SZÁGULDOTTAM TOVA, SEBESEN.

EZT MEGÚSZTAM!

13

NEM SOKÁIG ÖRÜLHETTEM A SIKERNEK...

14

ELMENT AZ ESZED? MÉG RÁNK IS BAJT HOZHATTÁL VOLNA!

MOST MÁR ISMERNEK. ARRA A TERÜLETRE JÓ IDEIG NEM MEHETSZ.

IGAZ, NEM IS LETT VOLNA OKOM ODA MENNI, MERT ELFOGYTAK A RÖPCSIK ÉS NEM KAPTUNK ÚJAT. VÉGÜL SZÍRNEK TÁMADT AZ ÖTLETE, HOGY MAJD KÉSZÍTÜNK MAGUNKNAK. NÉMI NEHÉZSÉGEK ÁRÁN SZERZTÜNK EGY KIS GUMINYOMDÁT ÉS...

„HALÁL A NÉMET MEGSZÁLLÓKRA! ÉLJEN A MAGYAR FRONT!" NEM ÉPPEN REMEKMŰ, DE MEGTESZI.

15

HÉT-NYOLCEZRET SZÓRTUNK SZÉT BELŐLE. KÖZBEN KIESZELTÜNK MÉG VALAMIT...

DE HOGY FÜGGESZTJÜK FEL?

EGYSZERŰEN. A TARTÓ ZSINEGRE KIS VASHORGOT ERŐSÍTÜNK, AHHOZ PEDIG HOZZÁKÖTÜNK EGY HOSSZÚ CUKORSPÁRGÁT, A VÉGÉN EGY KŐDARABBAL.

BÉKÉT AKARUNK!

16

SÖTÉT ÉJSZAKA, A VÁCI ÚTON ÁTDOBTUK A KÖVET EGY VILLANYVEZETÉKEN, ÉS ÓVATOSAN FELHÚZTUK A LÉCRE MEREVÍTETT PLAKÁTOT. AMIKOR A HOROG BEAKADT

BÉKÉT AKARUNK!

17

A VILLANYDRÓTBA, EGY RÁNTÁS, ÉS MŰVÜNK FÜGGVE MARADT AZ ÚTTEST FÖLÖTT.

MÁSNAP REGGEL SZÁZAN ÉS SZÁZAN ELOLVASTÁK, MIRE A RENDŐRSÉG, A TŰZOLTÓK SEGÍTSÉGÉVEL, HOZZÁLÁTOTT AZ ELTÁVOLÍTÁSÁHOZ.

18

BÉKÉT AKARUNK!

FOLYTATJUK

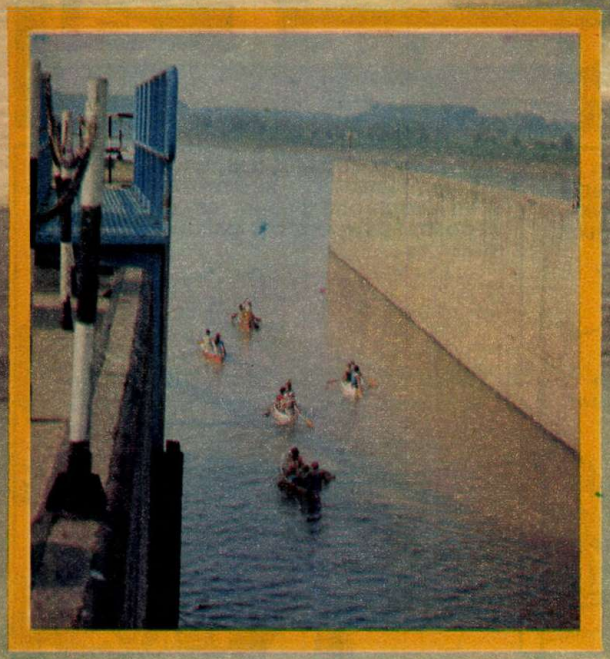

DOMBRÁDNÁL MÉG MEGVOLT!

HAT HEKTÁROS BIRODALOM

Fotó: Potzmann János

84/23

XXXIX. ÉVF. • 1984. SZEPTEMBER 20. • ÁRA: 4 Ft

UTÁS

A KÖVETKEZŐ SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

ÚTTÖRŐ HARCKOCSIZÓK. IGAZÁN „KIS" KATONÁK RÉTSÁGON.

PÉNZEMBEREK VAGY MŰVÉSZEK? A XXI. SZÁZAD ATLÉTÁI. POSZTEREN: CARL LEWIS.

BIRODALOM PEKINGTŐL A KASPI-TENGERIG. MARCO POLO A KÁN UDVARÁBAN.

margó

MIT ÉR A JELES?

Ifjú barátom a hetedik céből határozottan állítja, hogy semmit. Mi több, tromfol rá véleményére a köpenyes, szemüveges fiú, manapság „cikí" a jeles. Őt magát éppen nem érinti a dolog: afféle se-jó, se-rossz tanuló, hármas-négyesei nem rínak ki a többi közül, elismerést, de megütközést sem keltenek.

Különösebben nem akar hajtani, magyarázza tovább, és ha választhatna, hát inkább választaná a gyengébb jegyet, mint a jobbat. Merthogy rossz tanulónak lenni, abban mégiscsak van valami „balhés". De hogy a jó tanulás?! Ugyan, biggyeszti le az ajkát, kinek okoz az örömet? A tanárok különösebben oda sem figyelnek rájuk, az osztály egy jó feleletnél egy brahis „benyögést" jobban értékel. Aztán a jó tanuló hazamegy, és otthon őt ugyanúgy nem kérdezik meg, mint a rosszat: na, mi volt az iskolában?

Vitatkoznék ifjú barátommal a hetedik céből, hogy a dolog nem ennyire fekete. Tudok ellenpéldákat, amikor a jeles, igenis, ér valamit. De már látom, ahogy válaszképpen ellegyint kezével, s azt is: kissé felnőttes tapasztalásának sajnos, ugyancsak igazsága van.

Mert nincs minden rendben a jeles körül.

Pontosabban a jó jegyek, a jó — netán kiváló — teljesítmények körül. Merthogy igazából nem is csak az ötösről van szó. Hanem a jeles értéke kapcsán arról, hogy valami elfelejtődött a diákéletben.

Igaza van a köpenyes, szemüveges fiúnak, amikor kijavít: nemcsak az iskolapadban. Sajnos magam is naponta hallom-látom, amint felnőttek bizonygatják, hogy miért nem érdemes jól dolgozni, hogy mennyire nincs becsülete a tisztességes munkának. S végül miért is tenne mást a gyerekember? Utánozza a felnőtteket.

Én mégis perbe szállok ifjú barátommal. Mindazokkal, akik csak legyintenek, s a dolgot a könnyebbik végénél fogva, előbb hajolnak meg látványos és brahis rossz teljesítmények, mint csöndes és kitartó, becsületes jó eredmények előtt.

S vajon miért kellene mindenben a rossz példa után menni? Nem az lenne az igazán bátor tett, modern és divatos, ha valami más célt tűzne maga elé diákifjúságunk?

Ha például, most a tanév kezdetén mindenki meghirdetné magában a maga célját: visszahozni a jeles értékét.

Önmagunk, munkánk méltó megbecsülését.

Major Árvácska

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987, 321-988, 321-989

Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes: BŐCS FERENC

Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat

Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065 Telefon: 116-660

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj: egész évre 139,50 Ft I. félévre 77,50 Ft II. félévre 62 Ft

84.2468 Athenaeum Nyomda, Budapest

Rotációs mélynyomás

Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

HAT HEKTÁROS BIRODALOM

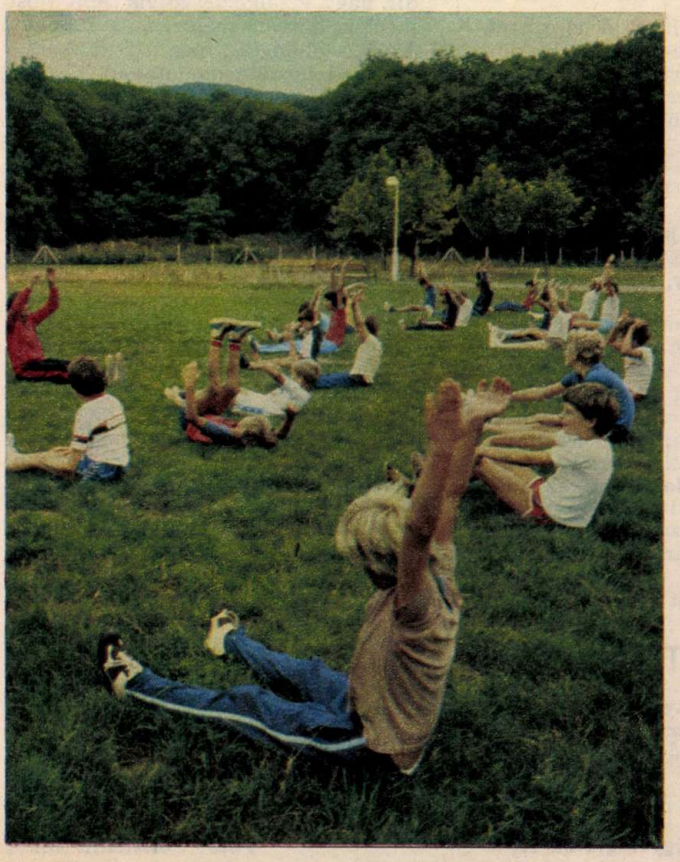

Hely, ahol nincs se por, se füst,
ahová nem hatol el a város zaja,
ahol mindig szívesen várnak.
Ez a hely a gyerekek birodalma.

HAT HEKTÁROS BIRODALOM

Valaha mocsaras terület feküdt a budaörsi Kamaraerdő északnyugati csücskénél. Azóta már múzeumba vonult villamos vitte itt zörögve a turistákat, az ember lehúzott ablakoknál hallgatta a kerekek zenéjét, a kocsi belsejébe belopakodott az erdő levegője.

A levegő megmaradt, de az árkádos villamosmegállót lebontották, a felújított vágányokon modern szerelvények futják próbaútjukat. A mocsaras rét helyén hathektáros birodalom terül el.

KETTEN AZ EZERBŐL

A Kamaraerdei Ifjúsági Parkot tavaly szeptemberben avatták. Tíz év telt el az első kapavágás óta, ma naponta ezer gyereket fogad tizenegy sportpályával, sátortetős színpaddal, két úszómedencével, hatalmas ebédlővel, számos foglalkoztatóval.

— Az egészben a környezet a legszebb — magyarázza a nyolcadikos Lorencz Brigitta. — Az erdő megnyugtatja az embert. Én mindig otthon ülő voltam, de elhatároztam, hogy mindenképpen eljövök ide. Itt lakunk a közelben, nekem csak pár perc séta az út. Hozom magammal a jegyzeteimet is: egy fantasztikus regény fejezeteit írom éppen! Nem baj, ha nem jelenik meg, nekem maga az írás jelenti az igazi örömöt. Itt nagyon jól tudok dolgozni, ha elfáradok úszom néhány hosszt. Nincs az a fáradtság, amit az ember az úszással ki ne pihenne. Persze, mérjük az időt is, de nem ez a fontos. Azon gondolkozom, hogy a tábort megörökítem a könyvben. Nem olyan, mintha máris a jövőben lennénk? Pályák, uszoda, modern épületek, jó levegő, délutánonként video. Ha majd tanárnő leszek — mert annak készülök —, hozom az osztályomat is.

Pál Ágnes hatodikos, ő is szeret úszni. Alaposan megtanult Algériában, a tenger partján. A karcsú lány édesapja vízmérnök, a család három esztendőt töltött az afrikai országban.

— Szinte minden sportágban rendezünk versenyt — mondja. — Legutóbb az úszásban lemaradtam, de az asztalitenisz-bajnokságon bizonyítani szeretnék! Különben mit érne az egész, verseny, vetélkedés nélkül? A történelem a kedvenc tantárgyam és nekem ott sem mindegy, hogy hármast kapok vagy ötöst. Kirándulni szeretek. Algériában kevés lehetőségünk volt a sportra, inkább csak kirándultunk. Megszerettem a természetet. A táborból is kifutunk néha az erdőbe, azok a napok a legcsodálatosabbak. Ha rossz az idő, mindig olvasok. Feltéve, ha nem jön oda valaki kérdezgetni, hogy ez meg az mit jelent arabul vagy franciául, mert hamar elterjedt rólam, hogy beszélem a két nyelvet.

MOZGÁS TÉLEN IS!

A szőke, szemüveges fiú, aki a többiek szerint elsőrangú csatár, valaha bélyeget gyűjtött. Ma már nincs hobbija, a hetedikes Papp László a barátaival tölti szabad idejét.

— Csak ide-oda ődgyelegtünk. Itt a napköziben viszont beosztják az ember idejét, két órába mennyi minden belefér! Jövőre lecsalom a haverokat is. Nem menekülnek! Olyan focimeccseket rendezünk, hogy a világ csodájára jár. Különben is mindig nagy vetélkedés folyik, épp most mérték hatvan méteren az időnket. Azért a biológia-, meg a fizikakönyvet nem hoztam magammal. Legyen ez az idő a mozgásé, a sporté. Ízlenek az itteni falatok is, csak egy kicsit nagyobb lehetne az adag. Különben már beszéltem a szomszédunkkal. Ő szólt, hogy itt napközis sporttábor lesz. Megköszöntem neki.

Laciért kiabálnak a többiek, kezdődik az asztalitenisz-bajnokság. Az asztalokat felállították az ebédlőben. Pattognak a kaucsuklabdák, hangjuk megtölti a termet.

Brigitta azt mondta: boldogan hozza majd ide az osztályát. Hogy mit talál itt majd tíz év múlva? Az ifjúsági park vezetői nagy terveket dédelgetnek. A sportnapközisek jövőre már nemcsak sportolni, hanem festeni, rajzolni, formázni is megtanulhatnak. Laci végre egy igazi hétméteres kapuban is kipróbálhatja majd rúgótechnikáját, az út másik oldalán ugyanis elkezdik a nagy, füves labdarúgópálya építését. A sátortető alatt zenés előadásokat rendeznek, sőt úgy hírlik, itt lesz a szabadtéri mozi is. A „birodalom" a jövőben télen sem zárja be kapuit.

Miért is tenné?

Sportolni, játszani, szórakozni egész évben kell...

Sinkovics Ferenc

Fotó: Potzmann János

Illés Éva büszke magára, 9,8 másodperc alatt futotta a hatvan métert

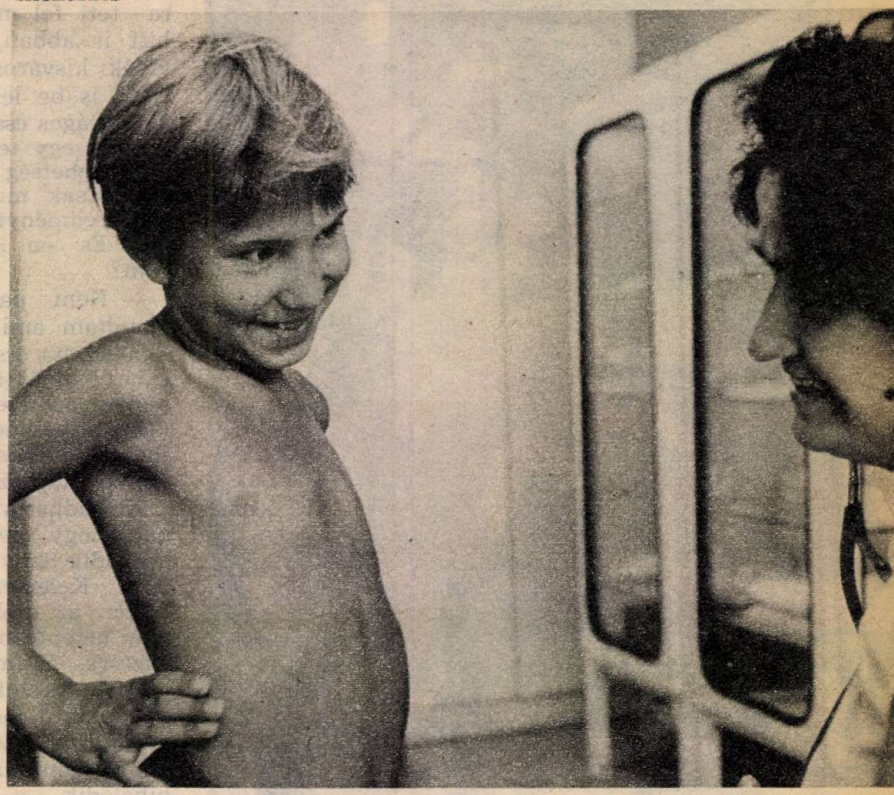

Itt megszokott, mindennapos dolog az alapos orvosi ellenőrzés

Edzői eligazítás a várva várt távolugró-verseny előtt

Ezek pedig már a viadal csodálatos percei. Vajon ma ki ugrik legjobban? — olvashatjuk le a kérdést az arcokról

Van, aki született tehetség, s van, akit a szorgalma emel a legjobbak közé. Szalay Szilvia talán végleg beletörődött volna abba, hogy „fekete-fehér"-ben csak a másodhegedűs lehet, ha el nem hitetik vele, hogy a menők legyőzésére is képes. Zánkára már azzal az elhatározással utazott, hogy megszerzi az aranyérmet.

Aki atlépte önmagát

Kinézett az ablakon. A Balatonhoz igyekvő gyerekeket, a körülöttük hancúrozó napsugarakat figyelte, s képzeletben a hazaküldendő üzenet szövegét fogalmazta: „Anyu sütheted a palacsintát, olimpiai bajnok lettem." De aztán elhessegette magától a hízelgő gondolatokat. Mert igaz, hogy Filker Kriszti, Rajcsányi Zita, sőt a nemzetközileg is számontartott Csonkics Tünde ellen győzött, de hátra van még a Csom Katival történő összecsapás. Márpedig Kati legalább olyan mumus számára, mint Mádl Ildikó, aki az idén megnyerte a junior sakk-világbajnoki címet is!

— Az a te legnagyobb bajod, Szilvi — mondta neki legutóbb korholón az edzője —, hogy le sem akarod győzni Katit.

— Én?

— Te.

— Jó néhányszor megpróbáltam. Vagy nem?

— De. Csakhogy sohasem hittél benne, hogy lehetséges. Mit gondolsz, a nővéred hogyan lett válogatott vívó? Egy lapra tett fel mindent, és hitt is abban, hogy egy vidéki kisvárosból, Tapolcáról is be lehet kerülni az országos csapatba.

— Ő egy tehetség.

— Tehetség és szorgalom. Csak munkával lehet eredményt elérni . . .

— És én nem dolgozom?

— Nem panaszképpen mondtam amit mondtam — borzolta össze tréfásan a lány haját az edző —, csupán azt szeretném, ha végre hasznosítanád a sok-sok fáradsággal megszerzett tapasztalatot.

Ki tudhatta volna jobban, hogy mennyit szorgoskodik Szilvi a sikerért, mint Kelemen András, hiszen az utóbbi időben, már hetente négyszer jár edzésre. S amíg a többi gyerek a munkát befejezve játszani megy, ő még mindig az előző mérkőzések tanulmányozásával bíbelődik, a különböző megnyitásokat próbálgatja. És micsoda utat tett meg! Amikor 1979-ben elvitte a kíváncsiság a tapolcai Mereszjev Sportegyesületbe, talán még azt sem tudta, hogy eszik vagy isszák a sakkot. Sem a szülei, sem a testvére nem segíthettek neki, mert nem ismerték ezt a játékot. Most pedig már nemcsak a kortársai, hanem a felnőtt női és férfi bajnokok is komoly ellenfélnek tekintik. A sakkmestereket többek között az különbözteti meg az amatőr játékosoktól, hogy ők messzire látnak a táblán. Szilvi például nyolc lépést képes szinte matematikai pontossággal előre kiszámítani. Csak az önbizalmát kell még erősíteni . . .

Az edző, mintha csak megérezte volna, hogy elkelne egy kis biztatás most is. Odaült Szilvi mellé, és eléje tett egy zsebsakk-készletet.

— Nem árt, ha újrajátszol néhány kritikus lépést. A mi esetünkben az ismétlő elemzés a tudás atyja — mondta.

— Akkor a tegnapi győztes lépésé az elsőbbség — nevette el magát Szilvi, és felemelte a bástyát, hogy elfoglalja vele a C—2-állást.

— Remélem, már reggeliztél?

— Mérkőzés előtt nem tudok enni, ideges vagyok.

— Idegesen nem lehet győzni.

— Lámpaláz ellen nem tehet az ember semmit.

— Láz ez is, mint a többi. Gyorsan jön, és megy, ha nincs „élettere". Ha megfigyelted volna, tudnád, hogy tartós lámpalázuk a felkészületlen tanulóknak és az olyan színészeknek van, akik nem tudják a szöveget. A tudás nyugalmat, biztonságot kölcsönöz az embernek.

Persze tanácsot adni mindig könnyebb, mint azt megvalósítani. És ígérni is lehet. De amikor az ember leül az ellenféllel szemben, akivel ráadásul egy egyesületben versenyez, tehát tudja, hogy az illető ismeri a legkisebb gyengéit is — s a tét az úttörő-olimpiai bajnoki cím —, pillanatok alatt elfogja a harci idegesség. Mozdulatlanul, rezzenéstelen arccal bámulja a fekete-fehér bábukat, de nem lát semmit. Aztán megjelenik egy kéz, és a legjobb pozícióban hitt harcosait viszi el . . .

Szilvi eleinte elkapkodta a dolgot, szinte mindent elrontott. De aztán kezdett megnyugodni, mert eszébe jutott néhány kombináció, amit az utóbbi időben az edzőjével gyakorolt.

Csom Kati taktikájában számításba vette Szilvi ideges természetét. Ezért lepte meg annyira, hogy ellenfele csak a legvészesebbnek tűnő helyzetben talált magára. Most már Kati kezdett rontani. Gyalogokat, tiszteket vitt kelepcébe. S mert végül küzdenie kellett az idővel is, örült a döntetlennek.

— Olimpiai bajnok lettél! Ez volt az igazi tűzkeresztséged — gratulált Szilvinek elsőként az edző. — Megtanultál harcolni! Most már ha veszítesz sem féltelek.

Faragó György

KOSSUTH NÓTA

Az alkony már végigosont az alsóvárosi utcán. Az öreg Szélpál Ambrus kinyitotta az ablakot, hogy friss levegőt engedjen a szobájába.

Távolról egyszerre csak énekszót hallott. Olyan vígságosat, mintha lakodalmasok dalolnák. Ahogy az énekszó közeledett, szép lassan ráismert, hogy nem is annyira lakodalmas nóta, hanem inkább katonás. A vén emberben hirtelen megállt a lélegzet. Talán bizony verbuválnak a városban? Szíve hevesebben vert. Ugyan hol lehet András, az unokája. Reggel óta nem látta...

Csupán eddig jutott a töprenkedésében, amikor meghallotta a hangját. Kiabált, hogy ...gyüjjék nagyapó! Az öreg kikukucskált az utcára. Egy szemvillanásnyi idő alatt már az ablak előtt termett a szépszál legényunoka.

— Gyüjjék nagyapó! Verbuválnak! — mondta jó hangosan.

Szélpál Ambrus legyintett rá.

— Öreg vagyok én már ahhoz.

András tréfálkozásnak vette nagyapja szavát. Mondani kezdte, hogy a környékbeliek közül Csőke Józsi, Galiba Ferkó, Boglyas Márton, meg Vizhányó Imre már be is állt. Damjanich János, a parancsnok, honvédsipkát tett a fejükre.

— Gyüjjék nagyapó! Hadd lássa, amikor az én fejemre is honvédsipka kerül.

Az öreg ember hirtelenjében összerezzent. Mintha villám csapott volna a közelébe, tágra nyitotta a szemét.

— Te is elmégy, András? Szolgálni akarod a császárt?

Nagyot nevetett erre a legény. Az öreg azonban keményen karon ragadta.

— Hallottam én a nótátokat — mondta. — Azt énekeltétök, hogy „négy esztendő nem a világ..." Ennyi időre a császár viszi el a mi fiainkat, hogy vérezzenek az ő házájáért. Négy esztendő! — Elcsuklott a hangja. Elengedte unokája karját, és kis idő múltán keserű hangon folytatta. — Szolgáltam én is császárt, külországban... négy kemény esztendeig. Mintha örökkévalóság lött volna. Ott született egy dal, s ha a legénységömre gondolok, dúdolni kezdöm: „Sohasem vétettem Szöged városának. Mégis beíratott lovas katonának. Lovasnak íratott, bakancsot szabatott; verje meg az isten az ily szabadságot."

András szövögetni próbálta a gondolatait.

— Ambrus nagyapó — kezdte mondani. — Hiszen tudja kend, hogy március idusán Petőfi uramék megregulázták a császárt...

— Megregulázták!... — vágott a szavába az öreg. — Ismeröm én a császár gőgjét. Mihelyt teheti, rögvest visszavág a reguláért. Csak legalább lönne a népnek vezére, aki riadót fúvatna ellene!

Andrásnak egyszeriben felderült az arca.

— Kossuth Lajos a vezére!

— Kossuth Lajos? — nézett kérdőn az unokájára az öreg. — Én ezt a nevet nem hallottam...

— Dehogy is nem hallotta, drága nagyapó. Én is említettem.

— Az énnéköm édöskevés! — mondta határozottan Szélpál Ambrus. — Én csak akkor hallom mög, ha éneklik. Mert akit a nép a szívébe zár, annak a nevét a nótájába is foglalja. — És a következő pillanatban már énekelni kezdte régi, kedves dalát: „Haj Rákóczi, Bercsényi, magyarok hírös vitézi. Nemzetünknek fényös csillagai..."

András is kedvelte a dalt. Mindannyiszor együtt énekelt nagyapjával. Most azonban sírás fojtogatta a torkát. Társai várták már, hogy a fejére nyomhassák a honvédsipkát. Szívesen ment volna, de hát Ambrus nagyapó... Szegény jó öreg ember... Annyi keserűség érte az életben! Ha most őt, az unokáját is elveszítené, biztosan meghasadna fáradt, beteg szíve... Még gondolkodik rajta, hogy mi légyen...

Másnap reggel bágyadt őszi napfény ébresztette Andrást. Nagyot nyújtózott és gyorsan felült. Nagyapját kereste a szemközti ágyon. Talán, ha még egyszer beszélne vele.

— Óh, jaj! — ugrott fel a helyéről. — Nagyapókám, hová lettél? Üres az ágyad.

Kapkodni kezdte magára a ruhát, csizmát. Rossz sejtelmek kezdték gyötörni. Nem, nem kellett volna olyan hirtelen megmondania, hogy beáll a honvédek közé. Most aztán merre keresse?

Amikor indulni akart, az öreg Szélpál Ambrus éppen akkor lépett be az utcai kapun. Az arca friss volt és vidám. Mintha lakodalomból tért volna haza.

— Ne pörölj kis unokám, hogy elkódorogtam az éjjel. — mondta. — Tudod, ez a Kossuth Lajos sehogyan sem hagyott nyugodni. Álmatlan forgolódás helyött elindultam öreg cimboráimhoz a Földmíves utcába. Csupor Illéshöz zörgettem be. Nem nagyon köllött zörgetni, együtt voltak mindahányan. Kossuth Lajosról tárgyaltak. Hallották tegnap szónokolni a nagytéren. Micsoda szép szavakat mondott. Márványba löhetne vésni: „Szegednek népe, nemzetem büszkesége, szegény elárvult hazám oszlopa." Szívbéli szavak ezök, András unokám.

— És a nóta? — nézett nagyapjára a legény. — Mert, hogy mögszületett, abban bizonyos vagyok.

— De még milyen nóta! A fele már akkor kész volt, én is adtam hozzá valamicskét. Hallgassad csak:

Kossuth Lajos azt izente,
Hogy kevés a regimentje.
Ha még egyszer azt izeni,
Mindnyájunknak el kell menni.
Éljen a haza!

András magához ölelte nagyapját. Azt akarta mondani, hogy ilyen nagyapa nincs több a világon. De hát nem tudta elmondani. Elcsuklott a hangja. A szeme egyszeriben tele lett könnyel.

— Kisunokám, itt az ideje, hogy elinduljunk — mondta biztató hangon az öreg ember. — Kíváncsi vagyok, hogy milyen is az a honvédsipka.

*

Így született meg a Kossuth-nóta 1848 őszén Szegeden, s hetek múltán már a fél ország énekelte.

Füleki János

Szitás György rajza

ZSIBONGÓ

A PAJTÁS TELEXE

A község óvodájának felújítását, az általános iskola karbantartási munkáit, a parkok és játszóterek fenntartását vállalta felajánlásban a fajszi Kék Duna Tsz ifjúsági brigádja ● Új szabadidőközpontot alakítottak ki az Őrség, Göcsej határán fekvő Zalalövőn ● Amit eszel, te leszel és Az én szívem mindig dobog címmel mutatja be a Testünk sorozat újabb filmjeit a Magyar Televízió ● Pécsi diák volt Old Shatterhand! A legújabb kutatások szerint May Károly hősét a magyar Xantus Jánosról mintázta ● 12 év után ismét megnyílt a fővárosi állatkert tengeri és édesvízi akváriuma. ● Megtalálták a régészek a Somogy megyei Segesden a királynék egyik középkori városának központját ● Olcsóbb és jobb a permetezés sárkányrepülőről! A mátraterenyei szövetkezetben először próbálták ki a motoros sárkányt mezőgazdasági munkára.

KOCCANÁSOK

Párbeszéd a téren.
— Add oda!
— Nem adom!
— De úgy szeretném kipróbálni...
— Nem lehet. Az enyém!
A költő jut eszünkbe: „Az enyim, a tied mennyi lármát szűle...”
Az alku tárgya egyébiránt egy kétkerekű volt.

(Major)

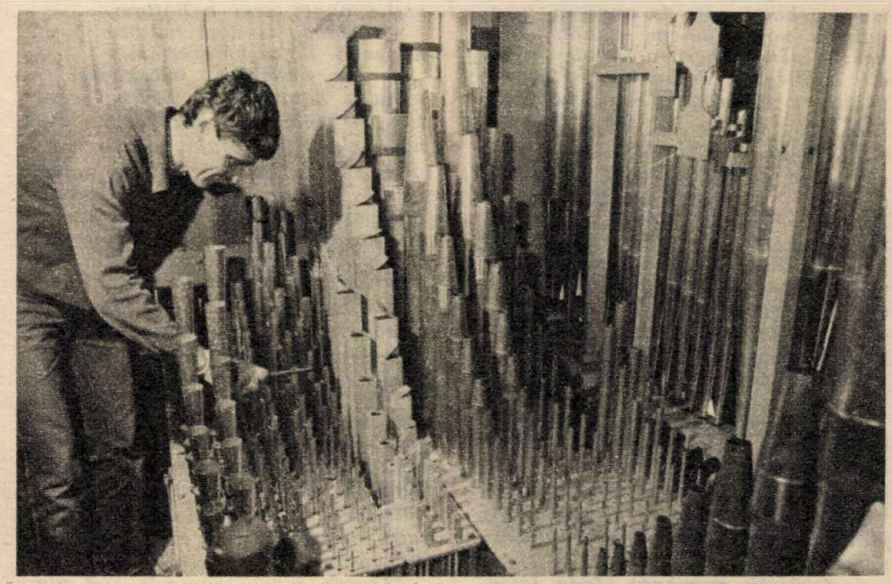

SÍPOK ERDEJÉBEN

Készül az orgona síprendszere, hogy gyönyörűen szárnyalhasson majd Bach valamelyik fúgája. Munka közben az „Aquincum” orgonagyár egyik szakembere.

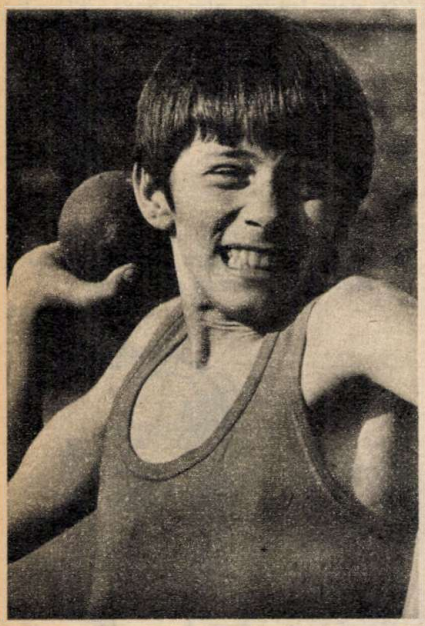

IZOMLECKÉZTETÉS

A rendszeresen végzett erősítő edzések (kar-, láb-, és törzsgyakorlatok) előbb-utóbb meghozzák az eredményt. Ennek mérésére többek között a súlylökés is érdekes vetélkedőt ígér. Ha nem tudtok beszerezni háromkilós súlygolyót, versenyezhettek hasonló súlyú kővel, vasdarabbal, vagy akár egy téglával is. Az óvatosságra természetesen ügyelni kell, minden dobás előtt győződjetek meg arról, nem fenyeget-e valakit a repülő „sportszer”.

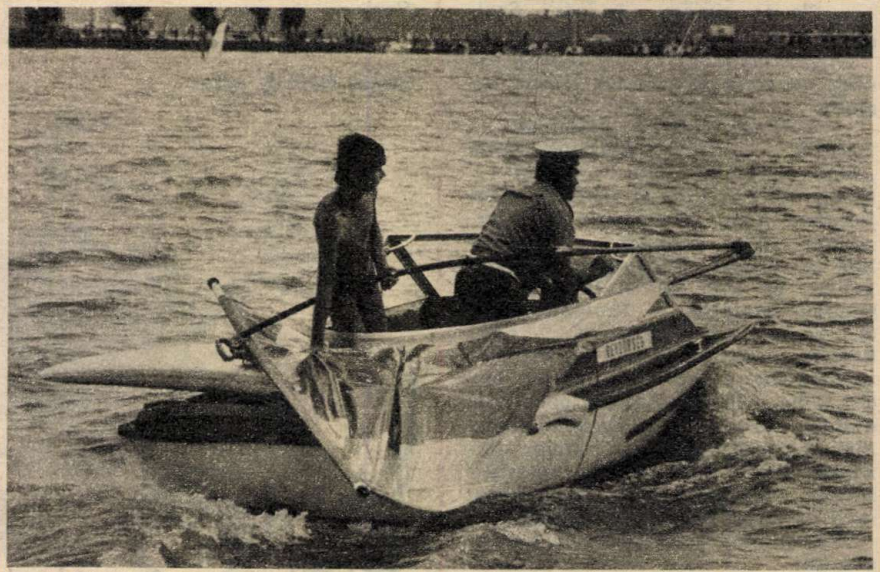

LESELKEDŐ VESZÉLYEK

A meggondolatlanság sok tragédiát okozott már, a statisztika „fekete számai” évről évre nőnek. A rendőrmotorosokat számtalan esetben riasztják még ősszel is: mentőakciójukat bírság követi. De még mindig ez a jobbik eset...

ISMÉT A TAKARÉKOSSÁGRÓL

A Magyar Úttörők Szövetsége Országos Elnöksége és az Országos Takarékpénztár Tanulók Takarékpénztára közös pályázatot hirdet. Pályázhattok önálló tervezésű perselyllyel, a takarékosságot népszerűsítő plakáttal; történettel, mesével, forgatókönyvvel, melyből egyperces film készíthető és a Tanulók Takarékpénztárát jelképező emblémával. Határidő: 1985. március 1., a legközelebbi OTP-fiók címére írjatok.

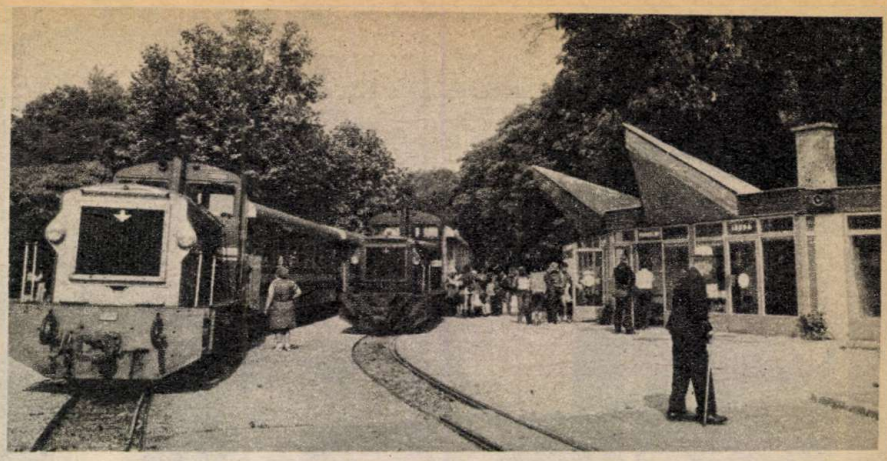

A MÁTRA KISVASÚTJA

Harmincéves a gyöngyösi úttörővasút, mely a Mátra kapujától Mátrafüredig és Lajosháza szárnyvonaláig viszi a turistákat, a kirándulókat. Felmérések szerint évente több, mint 100 ezren utaznak a kisvasúton.

A LÉGTÉR SZEMEI

Nem közvetítő-szoba, nem is egy erőmű vezérlőterme, hanem repülésirányító torony látható képünkön. Az itt dolgozók munkája nélkül a pilóták eltévedhetnének a levegőben, továbbá a le- és felszállások biztonsága is erősen csökkenne.

SZÍNHÁZI TOBORZÓ

Harlekin lesz a neve a főváros új gyermekszínházának, amelynek megáimodói és irányítói fiatal rendezők, színészek, pedagógusok. Úgy tervezik, az ifjúsági és gyerekirodalom klasszikus műveit, meséit fogják színpadra állítani. Felhívásukra már sokan jelentkeztek, de még várják a színjátszáshoz kedvet érző 6—14 éves budapesti gyerekeket minden hétfőn és pénteken délután öttől hétig a VII. kerület, Dob u. 69-ben, 15-ig. Ugyanebben az időpontban jelentkezni lehet telefonon is, a 412-472 számon. Szívesen fogadják díszlet- és jelmeztervezésben segíteni tudó képzőművész szakkörök jelentkezését is, és szeretnének találni egy olyan belterületi iskolát, amelynek színházterme alkalmas lenne arra, hogy ott minden hét szombat vagy vasárnap délelőttjén előadást tartsanak.

PÁLYÁZAT – KILENC TÉMÁBAN

Az Országos Pedagógiai Intézet ebben a tanévben is meghirdeti az „Egyéni pályázatot" hatodik, hetedik, és nyolcadik osztályos tanulók részére. A társadalomkutatás, magyar, orosz és nemzetiségi nyelvek, eszperantó, a természetkutatás, matematika, technika és a mezőgazdaság témái közül választhattok. A pályamunkákat — melyeket csak egyénileg készíthettek el — 1984. november 15-ig kell beküldenetek a lakóhelyetek szerinti pedagógiai intézethez. Egy tanuló a meghirdetett témák közül többet is választhat. Szeptemberben az OPI az ország valamennyi általános iskolájába eljuttatja a feladatokat tartalmazó füzeteket, keressétek az iskolatitkárnál, vagy az úttörőcsapat vezetőjénél.

ZSIBONGÓ

A FALÓTÓL A SEBZETT MADÁRIG

A csepeli úttörőházat nem nehéz megtalálni. Csak tovább megy az ember egy kicsit a gyorsvasút végállomásától, azután befordul egy mellékutcába, és máris előtte a kerttel övezett, terebélyes villa. A bejárást felkutatni már keményebb dió. Több ajtóval is meg lehet próbálkozni, míg végre az egyik enged. Onnan már könnyű a tájékozódás. Útba igazít a csivitelő zsivaj. Vagy inkább az alkalomhoz szabottan: a csipogás. Sőt: CSIP-ogás!

— Ez a te tógád vagy az én tógám?

— Alma van?

Alma nincs. Almát pedig keríteni kell, akár a föld alól is. Az alma jelen esetben nem azért fontos, mert egészséges. Az alma: kellék.

Ahol megállunk, egy terem. Az egyik falán padlótól a mennyezetig tükör. Jársz-kelsz, s ha nem vagy hozzászokva, idővel idegesítő érzés fog el. Oda-oda kell pillantanod, hasonmásod lankadatlanul követ és utánoz, mintha kigúnyolna, ostoba grimaszokat vág. Te megpróbálsz minél fesztelenebb lenni, és ő könyörtelenül leleplez minden hamis rezdülést, konokul arra kényszerít, hogy ellenőrizd minden mozdulatodat. Itt lesz a próba. A CSIP, a Csepeli Ifjúsági Pantomimcsoport tagjai lassan kezdenek átszállingózni a szomszédos kis szobából, ahonnan az iménti hangzavar kiszűrődött. Öltözőnek csak némi szépítéssel lehetne nevezni, ámbár az tagadhatatlan, hogy ott bújnak trikójukba, húzzák föl vászoncipőjüket egymás hegyén-hátán.

A kezdet: bemelegítés. Futás, szökdelés, gimnasztika. A mímes legfontosabb kelléke a teste. Karban kell tartania, elő kell készítenie, mielőtt munkához lát, mielőtt nekikezd szótól és eszköztől megfosztottan, hogy megkíséreljen mozdulatokba sűríteni időt, teret, történetet. Az arcnak is játszania kell. Tükröznie az érzéseket, ijedtséget, örömöt, haragot, bánatot. A csoport tehát irányítója, Karsai Gizella köré telepszik, ő pedig mesélni kezd valami bohó kis történetet, amit láthatóan mindenki ismer, valami kis nyusziról, aki megy, mendegél, és közben rengeteg dolog esik meg vele, amitől hol felvidul, hol elkámpicsorodik, hol megretten... Az arckifejezések hűen követik ezeket a változásokat.

— Akkor onnan, amikor a madarak...

Mindenki a helyén, lehet kezdeni. Most nem új műsort találnak ki, a régit ismétlik át, fellépnek vele a hét végén. A mese arról szól, hogy egy őrs kirándulni indul, és ahogy az már lenni szokott, egész nap múzeumról múzeumra jár. Mire az éjszakai szállásra érnek, mindenkinek múzeummérgezése van, és mindenki holtfáradt, de — ahogy az szintén lenni szokott — mégsem alszanak, hanem összegyűlnek egy szobában, és játszanak. Mit? Amit a múzeumokban láttak.

— Álljunk meg! Egy madár mozdulatai egyáltalán nem lágyak, hanem kapkodóak és szögletesek. Gondoljatok arra, amikor tollászkodik! Próbáljátok azt utánozni!

Egy tucatnyi tizenéves arra gondol erősen, hogyan is tollászkodhat egy madár. Ebben a pillanatban nincs ennél semmi fontosabb. Folyik tovább a próba. Amikorra kell, még alma is kerül.

Alig két óra telt el, és a CSIP-esek ezalatt voltak a Gombóc Artúr őrs tagjai, madarak, baktériumok, spenót, a trójai falóban elbújt görög harcosok. Micsoda változatosság! Ugye, az embernek kedve támad hozzá, hogy kipróbálja? Amikor már úgy érzed, unalomig ismersz minden röpke mozdulatot is, éppen akkor nem szabad lazítani, hanem tovább kell keresni, hogyan lehetne még tökéletesebb.

Azóta volt még egy véletlen találkozásom a CSIP-pel. Rögtön tudtam, hogy csak ők lehetnek, pedig csak hangokat hallottam:

— Ez a te tógád vagy az én tógám?

— Alma van?

Fogadok, hogy nem volt. De arra is fogadok, hogy került, amikorra kellett.

Nádasi Tibor

Fotó: Wagner Margit

FÜRKÉSZŐ

ROVATVEZETŐ: MONTSKÓ ÉVA

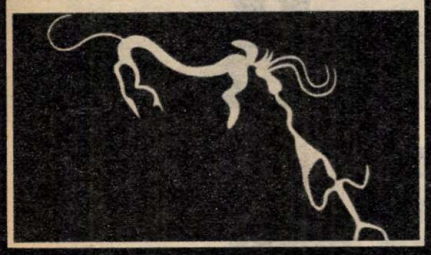

ŐSRÉGI SZIKLARAJZOKAT találtak Örményországban, a gegami hegyekben. A több ezer vésett rajzolat a szovjet tudósok feltételezései szerint csillagképeket ábrázol, egyikükön például a Hold felszínét lehet felismerni.

Hogyan vizsgálhatták a mai távcsövek, nagyítók nélkül a Holdat elődeink? A bjurakani obszervatórium munkatársai szerint már négyezer évvel ezelőtt is használtak őseink kezdetleges nagyítókat, mégpedig az obszidián vagy az üvegláva átlátszó darabjait.

MINDENT TUD a Kodak gyár legújabb típusú fényképezőgépe. Korszerű elektronika segítségével önműködően állítja be a távolságot, a fényrekesz nyílását és a szükséges expozíciós időt is, sőt még egy digitális ébresztőóra is van benne.

Ez utóbbit talán azért építették az automata fényképezőgépbe, mert a fotósnak úgysem maradt semmi dolga fényképezéskor – akár el is szenderedhet közben.

ILLATCSAPDÁT alkalmaznak az angol mezőgazdasági szakemberek a kártevő rovarok – többek között a lepkék – összefogdosására. A lepkék ugyanis jellegzetes illatanyagok, feromonok segítségével találják meg fajtársaikat, ismerik meg egymást. Ezt a jellegzetes illatanyagot egészen parányi mennyiségben is megérzik a levegőben, több száz, sőt ezer méterről is felfogják a hivogató „üzenetet".

A vegyészek mesterségesen is előállították a feromonokat, s a földekre csapdák mellé helyezik ki a lepkék számára illatos vegyületet. Így a messzi földről összecsalogatott kártevőket már könnyű összegyűjteni.

Az eljárás külön előnye, hogy a környezetet egyáltalán nem szennyezi, és kizárólag azokat a fajokat pusztítja el, amelyeknek az illatanyagát a csapdába helyezik.

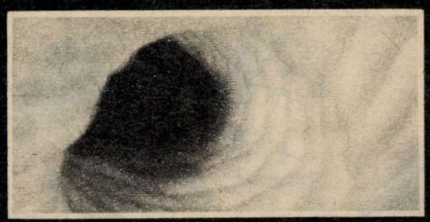

FINN VEGYÉSZEK a természetes gyapotnál is kedvezőbb tulajdonságú műszálat készítettek. Az új termékből gyártott textilia jól szellőzik, kellemes tapintású, beszívja a nedvességet, jól festhető és tartós, tehát mentes azoktól a hibáktól, amik sokszor jellemzik a műszálból készült kelméket.

A szakemberek szerint az új műszálból készült ruházatban még sportolni is lehet, holott általában erre a célra csak természetes alapanyagokat használtak fel eddig.

A NYÁRNAK MÁR VÉGE, de azért a szép őszi időben is remek dolog kirándulni. A sokat cipekedő turisták becsülik majd meg igazán ezt a nyugat-német sátorújdonságot. Mindössze 1,6 kilogramm, teljesen vízhatlan, s a merevítőszerkezet a legnagyobb szélviharokat is kibírja.

FLUÓROZNI FOGJÁK az ivóvizet a közeljövőben az NDK több nagyvárosában és járási központjában, s ezt a tervek szerint 1990-re az egész országra kiterjesztik. Erre azért van szükség, mert nagyon romlik a német fiatalok foga. A statisztikák szerint a 18 éves korúaknak már 12 fogát támadta meg a fogszuvasodás.

A fluór természetes összetevője a fogzománc anyagának, s ha dúsítják az ivóvíz fluórtartalmát, akkor a többletmennyiség is beépül a zománcba. Keményebbé, a szuvasodásnak jobban ellenállóvá teszi a fogat.

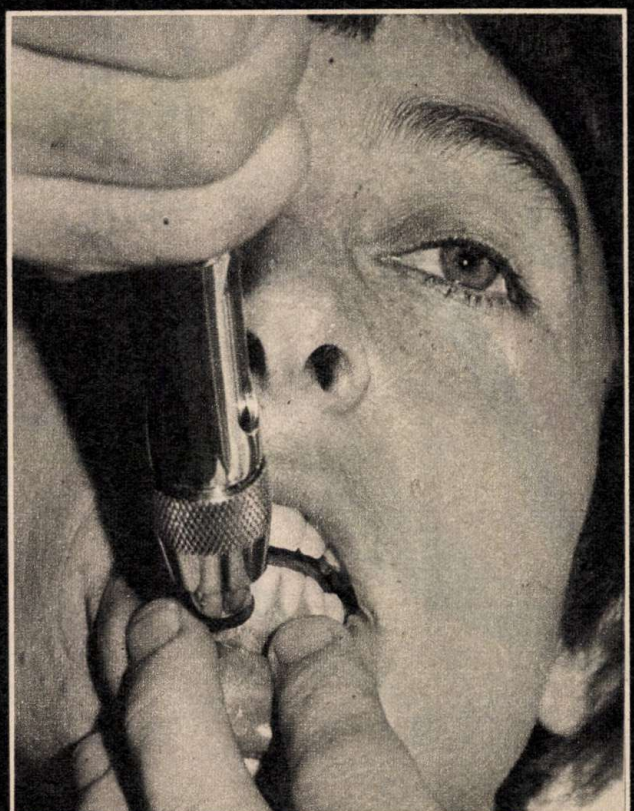

AZ AUTÓBAN UTAZÓ GYERMEKEK biztonságának növelésére sokoldalú vizsgálatokat végeztek Angliában: a képen látható gyermekülést találták a legbiztonságosabbnak. A kocsi műszerfalához, az első ülésre támasztva kell rögziteni, s a kis utasra biztonsági övet is kell csatolni (a gyermekülés tartozéka). Kényelmesen utazhat a kis útitárs, s az ütközések, borulások – esetleges balesetek következményeitől is védve van. Persze, a körültekintő vezetés ebben az esetben sem felesleges!

VÁGD KÖRÜL ÉS RAGASZD FEL!

FELSZABADÍTÓINK HŐSI ÚTJA (2.)

Romániának a tengelyhatalmakkal való szembefordulása arra késztette a német és magyar politikai-katonai vezetést, hogy szeptember elején betörjön Dél-Erdélybe. Hiába volt a szövetségesekkel Bernben tárgyaló Bakach-Bessenyei György figyelmeztetése: „a jelenlegi magyar—román határ átlépése feltétlenül elkerülendő", s Vörös János vezérezredes, a vezérkar főnöke is hiába jelentette ki: „erre a célra nincs katonaságunk és nincsenek páncélosaink", az illetékesek nem szívlelték meg. Így az 1944. szeptember 5-én indított támadás elakadt. A 2. Ukrán Front csapatai átkeltek a Keleti- és Dél-Kárpátokon, majd az erők egy része szeptember 17-ére kijutott Arad térségébe.

Annak érdekében, hogy — az előző számban felsoroltak alapján — a hadászatilag felértékelődött Magyarországot elzárják a győzelmesen előrenyomuló Vörös Hadsereg elől, a német főparancsnokság egy sor nagyon fontos intézkedést tett, Így „Dél" hadseregcsoport néven gyors ütemben újjászervezte erőit, s hozzálátott az ún. „Cigánybáró" hadművelet előkészítéséhez, amely elé feladatul tűzték, hogy az október 12-én indított támadással vessék vissza a szovjet—román hadseregeket a Déli-Kárpátokon túlra, s a hágók szilárd megtartásával akadályozzák meg a Kárpát-medencébe való jutásukat.

A 2. Ukrán Front balszárnycsapatai azonban nem hagytak lehetőséget a nyugodt felkészülésre. Managarov altábornagy 53. hadserege 1944. szeptember 22-én reggel birtokba vette Aradot. Ezzel megnyílt az út Magyarország felszabadításához.

A felszabadítók szeptember 22-én az esti órákban, vagy a 23-ára virradó éjjelen léptek magyar földre Battonya határában.

I. M. MANAGAROV

Az 53. hadsereg erői szeptember 23-án kezdték meg támadásukat a határmenti helységek ellen. A 18. harckocsi-hadtestnek a reggeli órákban Battonya ellen indított támadása nem hozott sikert.

I. T. SLEMIN

A szabadságot — átmenetileg — szeptember 24-e hozta meg, amikor felszabadult Csanádpalota, majd Királyhegyes, Elek és Nagylak is. Ez utóbbi véglegesen. Az előző három helységet az e térségben kibontakozó harcok eredményeként néhány napra visszafoglalták a német, vagy magyar kötelékek.

Szeptember 26-án felszabadult Battonya, s az első magyar város: Makó is.

E súlyos harcokkal teli napokban nemcsak egyszerűen e határmenti települések lakosságának kellett elhozni a régen várt békét, hanem eközben a 2. Ukrán Front csapatainak — így az e napokban is harcoló —, balszárny-hadseregeknek fel kellett készülniük a magyarországi első felszabadító hadműveletre: a debreceni (tiszántúli) hadműveletre.

Ennek megfelelően az 53. hadsereg, valamint Govorunyenko vezérőrnagy 18. harckocsi-hadteste azt a feladatot kapta, hogy október 12-ére Szolnok és Szeged között jussanak ki a Tiszához, majd Csongrád és Mindszent körzetében keljenek át a folyón és létesítsenek azon hídfőt (területet a túlparton, ahonnan tovább tudnak támadni).

Slemin altábornagy 46. hadseregének biztosítani kellett a front főerőinek bal szárnyát, miközben a Szeged irányában való térnyerést állították feladatául. A Tisza-parti nagyvárost október 10-ére kellett felszabadítania, s ezzel párhuzamosan Szeged, Zenta, Ada körzetében hídfőt foglalni a folyó nyugati partján.

Dr. Füzi Imre

Dr. M. Szabó Miklós

Sikerre mindenképpen számítottunk, no de ilyenre azért mégsem. A szilvásváradi fogathajtó világbajnokság csapatversenyét Magyarország nyerte, egyéniben Juhász László arany-, Bárdos György ezüst-, Bálint Mihály pedig bronzérmes lett . . .

Permetez a csendes eső a Szalajka-völgyben. Nem jó ez — mondják mellettem többen is a maraton-pálya kettes akadályánál —, idegesek a lovak, ha nem éreznek biztos talajt a lábuk alatt. A kettes különben nehéz akadálynak tűnik. Elnézem a juhetetőkből formált kerülőket; sok izgalmat rejtenek magukban. Látom ezt abból is, hogy itt a legtöbb néző. Körülöttem bábeli a zűrzavar; angol, francia, német szavak röpködnek. A rendezők épp egy svéd csoporttal próbálják megértetni magukat: a saját érdekükben húzódjanak egy kissé hátrább. Kézjelek, mutogatás. Valóságos pantomim, ahogy a karszalagos azt is eljátssza, hogyan dübörögnének a lejtős erdőszéli úton a fogatok — pont a svédek közé.

Kezdődik a verseny. Nem tudjuk, távol vagyunk a rajt helyétől, de érezzük. Mindannyian az erdő sötétbe vesző útjának vonalát követjük. Úgy jönnek a fogatok, mintha függöny mögül érkeznének. Előérzetem igazolódik. A hatszáz kilós kocsik, hátul a két segédhajtóval, két keréken veszik a kanyarokat. Bálint Mihály gyors, temperamentumos hajtó. Míg a dán, meg az osztrák harsány „hó-hó"-val igyekszik csökkenteni a sebességet, addig Bálint alig lassít. Inkább „elbeszélget" sárga magyar félvér ostorhegyesével. A négyes fogat jobb első lova minden brigádban a „főnök". A szavak olyan nyelv részei, melyet csak ők ketten értenek. Mindenesetre aggódom, a fogat úgy kerülgeti az etetőket, úgy száguld keresztül az akadályon, akár a rakéta. Önkéntelenül is kiszalad a számon: ezek fel fognak borulni!

— Ugyan már! — mondja a mellettem álló Kiss B. András, aki Mátraderecskéről érkezett. — Minden hajtó tudja, mennyit bírnak a lovai. Valamikor nekem is voltak lovaim. Először egy Zetorral fuvaroztam, aztán jött a rendelet; magánfuvarozó is lehet valaki. Rögtön vettem hát két lovat. Gyönyörű két pöttyöst, utánuk fordultak az emberek. Nem mondom, a Zetor erősebb volt, de a ló odajön az emberhez, a fejét is odadugja az arcához. Én tudtam, mennyit bír a két pöttyös.

Elővett a pénztárcájának legrejtettebb zugából egy töredezett fényképet.

— Ők azok . . .

A verseny első két napja, a bemutatás és a díjhajtás rengeteg embert vonzott Szilvásváradra. A bemutatás szépségversenyén a fogatok külcsínét pontozza a zsüri. Itt még az is számít, hogy a hajtók sapkáján van-e porszem. A díjhajtásban a lovak idomítottságának jut nagy szerep. A fogatok köröket, nyolcasokat írnak le a pályán, megállnak, újra elindulnak, tolatnak . . . Közben kiderül, hogy a négylábú sporttársak mennyire engedelmeskednek hajtójuknak, tudnak-e egymáshoz alkalmazkodni. Az akadályhajtásban a maratonnál szelídebb kapukat kerülgetnek a versenyzők. Egy-egy kapu mindössze harminc centiméterrel szélesebb, mint a hátsó kerékagyak távolsága.

A négy versenyszám közül azonban vitathatatlanul a maraton a legizgalmasabb: hogyan birkózik meg ember és állat a nehéz terepp el, akadályokkal?

Továbbmegyek a kettestől. Az úton nézők százai, nem zavarja őket az újra és újra megeredő eső, a cipőjükre ragadó sár. Hosszú az út akadály és akadály között. Három, Csehszlovákiából érkezett falusi öreggel elegyedek szóba. Ha egyszer a világ végén rendezik a VB-t, oda is elmennek.

— Négyen húzzák a kocsit, hárman ülnek rajta. Ha ők heten nincsenek barátságban, akkor sohasem győzhet a fogat. Emberek, lovak együtt, így van ez már elejétől fogva, több ezer éve . . .

Mentő száguld el mellettem, majd egy terepjáró, fejem fölött helikopter dübörög. Idegennek érzem a motorzajt. Még bosszankodnék is, hogy ugyan miért zavarják meg ilyesmivel a versenyt. Ám az osztrák Gschwandert súlyos baleset érte. Leesett a kocsiról, egyik lába beakadt a kerekek közé. Mégis áldanom kell a motorizációt . . .

— Egy hullámhosszon kell lenni a lóval — mondta még a verseny előtt Muity Ferenc, a magyar csapat tagja. — Egy-egy nehéz helyzetben, vagy az ösztönök, vagy az intelligencia adja a jobb ötletet.

A térképpel, stopperral bajlódó segédhajtóknak is állandóan a lovakon kell tartniuk tekintetüket. A segédhajtók — akár a motorversenyeken, vagy a vitorlásoknál — messze kilógva, saját testsúlyukkal tartják meg a kocsi egyensúlyát egy-egy veszélyesebb kanyarban.

Nemcsak menet közben, már verseny előtt is figyelni kell a lovat. Fülöp herceg, Nagy-Britannia királynőjének, II. Erzsébetnek a férje is alaposan mustrára veszi pej oldenburgi négyesét. A lovak gyönyörűek, pihentek, magasra tartják a fejüket, talán nem is érzik, milyen nehéz feladat előtt állnak. A herceg állhatatos hajtó. Az 1972-es magyarországi VB-n felborult fogatával, de segédhajtóival azonnal talpra állította a kocsit, s máris továbbindult.

A rajthelytől már Szilvásvárad felé tartunk. Metallszínű Chevrolet húz el mellettünk, aztán hófehér Porsche, majd mélyzöld Citroen. Benzingőzt érzek az orromban. Később egy fogat poroszkál el mellettünk, koppanó patákkal, a kocsikerekek jellegzetes zajával, a lovakból édeskés izzadságszag árad. Utánafordulunk mindannyian . . .

Sinkovics Ferenc
Fotó: Potzmann János

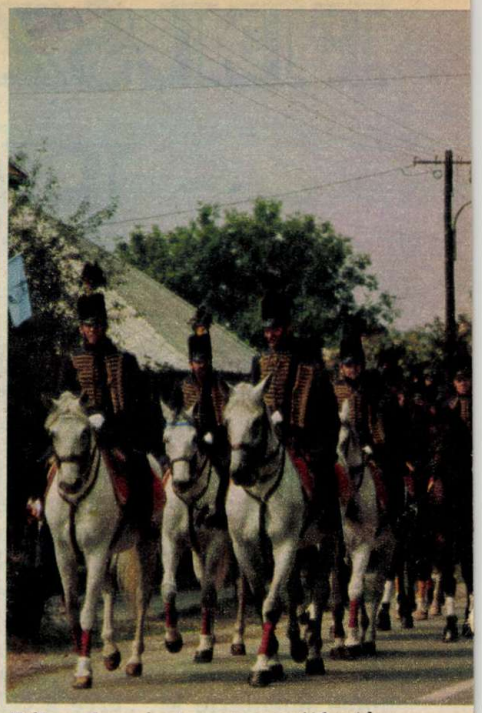

Délceg huszárok, a megnyitó után

FEGYE

Fülöp Sándor fogata nagy tetszést aratott

Díjhajtásban is nagy küzdelem volt

Szigorú volt a zsüri a „bemutatáson" is

...MEZETT LÓERŐK

Sapkában és cilinderben ...

Díszes trófeák, melyekből jó néhányat itt tartottunk

Egy hölgy Amerikából, aki férfias szigorral irányította lovait

Bárdos György az egyik legjobb magyar fogathajtó

Juhász László, a későbbi világbajnok, hibapont nélkül teljesítette az akadályhajtást. Itt fogata éppen a vizesárkon halad át

KEDVES ISMERŐS

„A country nem gyászzene"

A vita hullámai, melyek annak idején a country körül keletkeztek, nemigen értek el a 100 Folk Celsius tagjaihoz. Nem mintha őket az ilyesmi nem érdekelné, csak hát úgy tartották, igaz a régi bölcsesség, miszerint a munka fontosabb minden vitánál. Azóta elkészítették már harmadik nagylemezüket is...

– Igen, a címe: Paff, a bűvös sárkány – mondja Littvay Imre az együttes vezetője. – Vannak rajta gyerekeknek és felnőtteknek írt számok is, a country-t különben sem lehet életkorhoz kötni. Hívtak már bennünket koncertezni nyugdíjas klubba is...

– A csatát megnyertétek, az emberek szeretik ezt a műfajt, ha bekapcsolják a rádiót és éppen ti játszotok, azonnal megismerik az együttes jellegzetes, vidám zenéjét.

– Igen, ez nekünk minden hivatalos kritikánál, pontosabban elismerésnél többet jelent. Ha már a vidámságot említetted, hadd meséljem el megalakulásunk egyik érdekességét. Amikor már nagyjából együtt volt a zenekar, megbeszéltük, hogy csak olyan muzsikusok csatlakozhatnak hozzánk, akiknek egy kerékkel több van. Ezt persze jó értelemben kell érteni. Arra gondoltunk, hogy nem szeretnénk a színpadon savanyú vagy unt ábrázatot látni, legyen ez egy bohó társaság. A country különben sem gyászzene.

– Melyik volt az együttes legsikerültebb fellépése?

– Egy falusi koncert. Nem hazudok, mindenki ott volt hétéves kortól hetvenig. Erre mi sem számítottunk, és meglepetésünkből ébredve, bedobtunk mindent. Megénekeltettük a kicsiket, az öregeket, mindenkit...

– Gondolom, csak egy páran tudhatták, hogy most country szól, a legtöbben csak annyit érezhettek, hogy ez valami sodró erejű, vidám zene.

– Igen, és mi, az együttes tagjai: Drosztnér István, Miklós Attila, Kovács J. László, Orbán József valamint jómagam, éppen arra gondoltunk, hogy bűncselekmény lenne igazítani, változtatni kialakult stílusunkon. Készül már negyedik nagylemezünk, garantálom, arról is egy pillanat alatt fel lehet majd ismerni bennünket.

S. F.

Fotó: Karasz Lajos

100 FOLK
CELSIUS

PAJTÅS

POP SHOW ROCK

DÉVÉNYI TIBOR ROVATA

EBÉD DOLLYÉKNÁL

Kedves ebédmeghívásnak tettem eleget augusztus végén. Az ebédet a Dolly Roll együttes adta, pontosabban Dolly. Rajtam kívül a meghívott vendégek Pászti Márta és Mészáros Zoli voltak — az a két szerencsés szavazó —, akik a Révkalauz, a TTT és a Pajtás tavalyi közös slágerlistás játékán részt vettek. Mint tudjátok, az első díj az volt, hogy a nyertes eltölthet egy hétvégét a kedvenc zenekarával. Márti és Zoli éltek az alkalommal, és hosszú időegyeztetés után egy borongós nyári napon beállítottak Dolly Rollékhoz. Márti Dollynál, Zoli pedig Flipper Öcsinél csöngetett. Ettől a perctől kezdve azután gyorsan peregtek az események. Állatkert, ebédek, közös koncertek és sok színes program várt a kedves vendégekre. Márti külön szobát kapott és elámult, hogy kedvence, Dolly is ugyanúgy él napközben, mint környezetében bármely ember. Takarítás, vásárlás, főzés, csak egy kissé talán nyüzsgőbben. Telefonhívások, levelek, próbák, esti utazás. Az időjárás egy kicsit megtréfálta őket, és a szabadtéri programok nagy része elmaradt. Ezt azonban egyáltalán nem bánták. Hiszen így jobban megismerkedhettek kedvenceik magánéletével. Különösen Zoli érdeklődése nem ismert határokat. Minden szekrénybe benézett házigazdáinál — Flipper Öcsinél és Novai Gábornál. — Kipróbálta a gitárokat, és még a srácok gyerekkori játékait is elővetette. Az esős délutánokon Márti is sokat játszott Dollyval különböző szobai társasjátékokat, vagy éppen kártyázott az ötpercenként érkező rajongókkal. Nagy örömére szolgált az is, hogy segíthetett a levelek olvasásában. Ez Dollynál havonta két szekrényre való levél feldolgozását jelentette. Míg Márti játszott és leveleket bontott, addig Zoli az eső ellenére kimerészkedett az Állatkertbe. Rettentő jól érezte magát, és amikor Novai Gabi egy póniló hátára ültette, és egy fényképésszel közös fényképet készíttetett magukról — igazából is „nyeregben érezte magát". A legnagyobb élmények mégis az esti koncertek voltak. Buszozás, öltözői hangulat, színpadszerelés, sminkelés, mind-mind olyan eseményt jelentett, amelyben eddig csak nagyon kevés rajongó részesült. Csodálkozva látták, hogy egy sztárnak nem könnyű az élete, ha azt akarja, hogy minden este sikere legyen. Második éjszaka az igazak álmát aludták a buszon hazafelé, amikor a zenekar már a másnapi teendőket beszélte meg. Márti meg is jegyezte: ezt nem bírnám minden este csinálni!...

Az élmények csúcsa az volt, amikor az együttes először nekik mutatta meg új nagylemezét. A lemez címe — *Eldorádoll*. Hamarosan már az üzletekben is kapható lesz. Márti szerint jobb, mint az első. Zoli csak három számra esküszik. A választ majd úgyis ti adjátok meg, mivel *ebben az esztendőben is folytatjuk játékunkat*. Ha figyelmesen nézitek *a TTT adásait* és olvassátok *a Pajtást*, vagy hallgatjátok *a Révkalauzt*, nektek is esélyetek lehet hasonló élményekre, mint amilyenekben Mártinak és Zolinak volt része. *A játék fődíja változatlan!*

Jó hangulatú ebéd zárta ezt a kedves, baráti találkozót, amelyet különösen értékessé tett Dolly remek sajtos bordája. Kár, hogy Zoli csak lélekben lehetett jelen ezen az utolsó eseményen, mivel szüleivel már az NDK-ban tartózkodott.

Zenekar és rajongói a viszontlátás reményében búcsúzott egymástól.

Mi is!

De akkor már Gábor az ágy elé hajigált zoknigombócok után tapogatott a sötétben. Két perc sem telt el, már a lépcsőházban osont, kezében szorongatva műanyag lovacskáját.

— Fújj rám, kisgazdám — mondta lenn az utcán a cérnahangú kis lovacska. — Fújj rám háromszor, hogy igazi nagy ló legyek.

Medveczky Gábor luftballon nagyságúra fújta amúgy is pufók rózsaszínű ábrázatát, és háromszor egymás után süvítő szélvihart zúdított a sárga lovacskára.

— Legyél igazi ló, legyél igazi ló — mondta és letette a kövezetre.

A kicsi ló háromszor megrázta magát, és íme: hatalmas sárga paripa dobrokolt az utcán Gábor előtt.

— Pattanj a hátamra — mondta a fiúnak —, kapaszkodj a sörényembe, és máris indulhatunk.

Az úttest két oldalán autók parkoltak. Egyik-másik félreflektorral utánuk pislantott, némelyik mosolyra vonta a lökhárítóját, aztán újra mély álomba merült.

— Te tudod, merre van az Operaház? — kérdezte Medveczky Gábor a Sárgalótól. — Nem fogunk eltévedni?

— Az őseim konflislovak voltak — mondta fölényesen a Sárgaló —, és az Operaház előtt volt az állomásuk.

— Mi az a konflis? — érdeklődött Gábor.

— Taxi — válaszolt a Sárgaló még fölényesebben. — Olyan taxi, ami zabot tankol, és benzingőz helyett potyadékot szór el. Ilyen lovasfogatokkal jártak hajdanában a hosszú ruhás hölgyek, cilinderes urak. Látod, ezért építettek a kapu elé szép, árkádos kocsifelhajtót — mutatott a hatalmas palotára a Sárgaló jobb mellső lábával.

— Ez az Operaház? — kérdezte Gábor meglepetten, de aztán gyorsan hozzátette. — Eddig ugyanis csak kivilágítva láttam, ezért nem ismertem meg azonnal.

— Pedig megismerhetnéd arról a két micsodáról.

— Szfinkszről — vált oktatóvá Medveczky Gábor hangja. — Szfinksznek hívják a fele-asszony, fele-oroszlán élőlények szobrát.

— Vagy úgy. És a rossz világítás miatt nem ismerted fel a szfinkszekről az Operaházat. Csak a sötét miatt nem ismered fel azt sem, kik ülnek a bejárat melletti fülkékben kőszéken, kőruhában?

— Liszt Ferenc — vágta rá Medveczky Gábor.

— Bravó, kisgazdám. Hát a másik?

— Nyelvemen van a neve... várj egy pillanatig — már a nyelvemen van.

— A zenéje legyen a nyelveden inkább — mondta a Sárgaló, és miközben rázendített a „Hazám, hazám" áriájára, befordult az Operaház művészbejáróján. Hosszú, sárga sörénye csak úgy úszott a levegőben, ahogy elhúzott a portásfülke előtt.

— Hé, maguk ott, álljanak meg! — kiabált a portás. — Hova mennek?

— Éjszakai próbára érkezett a Mester — vetette oda a világ legtermészetesebb hangján Medveczky Gábor, és iparkodott, hogy a Sárgaló nyomába érjen.

— Miféle próbára és miféle Mester? — kiabált tovább a portás. — Nem látok semmiféle Mestert. Én csak egy sárga lovat látok. Egy lovat!

A keze úgy reszketett az idegességtől, hogy alig bírta föltárcsázni a rendőrkapitányságot:

— Halló, halló! Azonnal jöjjenek! Épp most vonult be egy éneklő paripa a Magyar Állami Operaházba.

Kattanás hallatszott, ahogy az ügyeletes rendőr szó nélkül letette a kagylót.

A Sárgaló pedig ezalatt bent járt már az Operaház sötét folyosóin.

— Szerencse, hogy van zseblámpám — mondta Gábor —, anélkül egy lépést sem teszek.

— Bizony nagy szerencse. Még így is nehéz lesz a színpadot megtalálni.

— Jaj! — kiáltott fel Medveczky Gábor, amikor egy szobából valaki váratlanul a szemébe világított. De rögtön rájött, hogy a saját zseblámpája villant vissza rá egy öltözőasztal tükréből. Fölbátorodott hát, és végigpásztázott az asztalon heverő tubusokon meg tégelyeken.

— Mi van ezekben — kíváncsiskodott a Sárgaló szimatolva.

— Ez rúzs — mutatott az egyikre Gábor. — Az meg szemhéjra való festék. Anyunak is van otthon.

— És ez a letépett embersörény hogy került ide?

— Szamár vagy, Sárgaló. Ez paróka. Hosszú női paróka. Ilyet húz a fejére, aki tündért vagy királynőt játszik.

— Miért nem keresnek olyan tündért, meg olyan királynőt, akinek valódi sörénye van. Ilyen szép, hosszú, sárga, mint az enyém.

— Mert lehet, hogy az csak nyeríteni tudna, és nem énekelni.

— Mit akarsz ezzel mondani? — kérdezte a Sárgaló meglehetősen sértett hangon.

— Csak azt, hogy a hajat lehet pótolni, a tehetséget azonban nem lehet. Ritka az olyan kivételes lény, mint te, Sárgaló, akinek mindkettőből bőven jutott.

— Ez már igaz — bólintott Sárgaló, és kényelmesen továbbindult.

(Folytatjuk)

GÖRÖG JÚLIA RAJZA

Ilyenek vagyunk?

Időnként mi is „csipkedünk" benneteket, ha szemet szúr a viselkedésetek vagy éppen égbekiáltó helyesírási hibára lelünk leveletekben. De köztetek is vannak élesszemű gyerekek, akik maguk is észreveszik és megírják nekünk a saját vagy a társaik hibáit. Ilyen tanulságos témában teszünk közzé most egy ügyes fogalmazást, mert úgy érezzük, néhányan biztosan magukra ismernek, s talán még okulnak is belőle.

SZÜLETÉSNAP

Ágiéknál nagy volt a sürgés-forgás, Ági születésnapjára készült a család. Ő maga azon törte a fejét, hogy kit kellene meghívni az osztályból. Marit nem lehet — gondolta magában —, sokat eszik, megenné az egész tortát. Zsuzsával nem lehet játszani, mert mindig csal. Elvirával összeveszett egy apróságon, Kati pedig nem tud táncolni. A többi lány pedig szóba sem jöhet, mert egyszerűen utálatosak. Mi lenne, ha senkit sem hívnék meg? — morfondírozott magában.

Másnap Ági betöltötte 10. évét. Érezte, hogy nagy nap ez, de úgy állapodott meg magával, hogy egyedül tartja meg a szülinapot. Elég unalmas volt az iskolában délelőtt, de a délutánt sem várta különösebben. Három órakor megérkezett az anyukája a hatalmas csokitortával. A torta tetejét piros, sárga, fehér cukorrózsa díszítette. De Áginak furcsa módon, nem volt kedve megszegni a tortát. Szomorú lett, s már nagyon bánta, hogy senkit sem hívott. Elfutott Marikához, de nem volt otthon. Katiról nem tudta, hogy hol lakik. Zsuzsi és Elvira szakkörön voltak, őket sem tudta elérni. Nem bánta volna már, ha Mari mindent megeszik, kibékülne Elvirával, Katival legfeljebb nem táncolna, s Zsuzsát is engedné nyerni.

— Bárcsak eljönnének! — sóhajtozott egész délután.

De nem jött senki. A tortát nem ette meg, úgy gondolta, elviszi majd a lányoknak az iskolába. És ezután nem csak a rossz tulajdonságaikat tartja számon, hiszen mindegyikükben van valami jó is. Ági számára szomorú volt ez a szülinap, és érezte, rossz lenne önzőn, egyedül, barátnők nélkül élni.

Malota Erzsébet, Várpalota

Vendégünk: Pierre

Nemrég iskolánkba látogatott egy kongói fiú, Pierre. Most végzett a budapesti Műszaki Egyetem villamosmérnöki karán. Sokat mesélt hazájáról. Hozott magával női ruhát, s az egyik lányt felöltöztette, hogy lássuk, miben járnak a kongói nők. Pierre egészen jól beszélt magyarul. Elmondta kedves versét, amit többen megkönnyeztünk. Megható volt hallgatni a honvágyról szóló sorokat. Pierre négy éve nem volt otthon. Kérdezgettük vendégünket: esznek-e kenyeret és süteményt? Azt válaszolta, ritkán esznek kenyeret, maniókagyökér a fő táplálékuk. Süteményt pedig csak ünnepnapokon esznek. Pierre népes családban él, 19 testvére van. Nyolc lány és tizenegy fiú.

Már visszatért hazájába, de reméljük, hogy nem szakad meg a kapcsolatunk vele.

Marton Éva,
Tiszakeszi

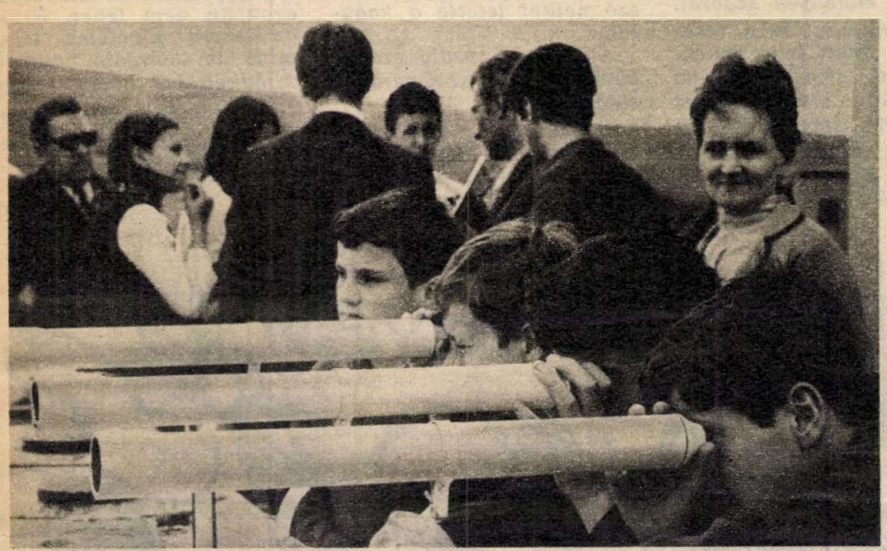

Randevú a csillagokkal

Idén augusztusban is sor került a csillagok, bolygók világa iránt érdeklődő úttörők találkozójára.

A gödöllői Művelődési Központban megtartott rendezvényre az ország minden részéből érkeztek gyerekek, elsősorban azok, akik már néhány éve valamelyik csillagászati szakkör tagjai. A szakkörökben a felső tagozatosok elsajátították az alapvető csillagászati ismereteket, itt a csillagászati megfigyelések gyakorlati fogásaival ismerkedtek meg.

A tanfolyamon az Uránia Csillagvizsgáló munkatársai és a Meteor című amatőrcsillagászati folyóirat rovatvezetői mondták el a gyerekeknek, hogy melyek a csillagászatnak azok a területei, ahol az amatőrcsillagászok is eredményesen tevékenykedhetnek. A gyerekek már tudták, hogy amikor hullócsillagot látnak, akkor nem egy csillag hull le az égről, hanem egy parányi kozmikus porszemcse vagy kődarabka izzik fel földünk légkörében. Most viszont azt is megtanulták, hogy ha ilyen jelenséget látnak, milyen adatokat kell följegyezniük.

A derült estéken az ötven résztvevő a hét távcső körül sürgött-forgott, de többen voltak, akik otthonról magukkal hozták saját készítésű távcsövüket is. Napközben a távcsövekre szerelt szűrők segítségével még a napfoltokat is láthatták.

A csoportos gyakorlati foglalkozások mellett dia- és filmvetítések tették színesebbé a programot, gyarapítva ezzel a szakkörösök elméleti ismereteit is. Nagy élményt jelentett mindenkinek a két tanulmányi kirándulás is. Az elsőn a Magyar Tudományos Akadémia mátrai obszervatóriumát kerestük föl a 946 m magas Piszkéstetőn.

Másik kirándulásunkon Pencre, a Kozmikus Geodéziai Obszervatóriumba látogattunk el, ahol a mesterséges holdak megfigyelési módszereivel ismerkedtek meg a résztvevők. A legnagyobb érdeklődést a számítógépek mellett a lézeres szputnyikészlelő távcső keltette.

A kellemesen töltött hat nap fontos eredménye volt, hogy baráti kapcsolatok alakultak ki, megteremtve ezzel a csillagászatban oly fontos együttdolgozás alapjait.

Both Előd, csillagász

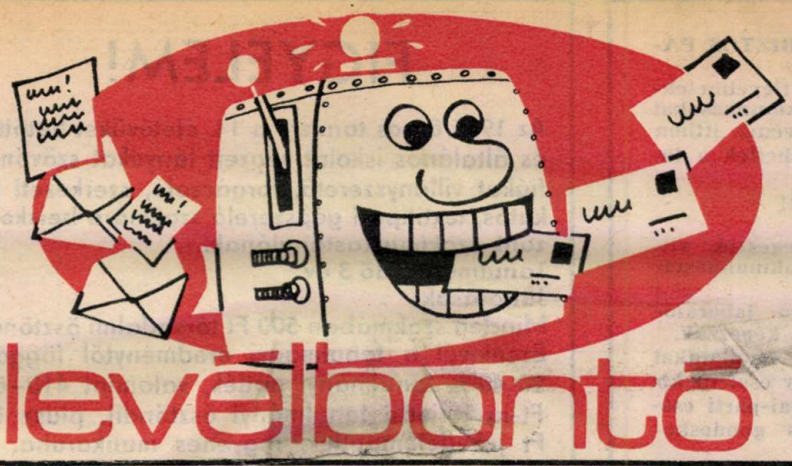

levélbontó

MIT ÜZEN A PAJTÁS?

Az URÁNIA csillagászati szakkörbe lehet-e jelentkezni vidékieknek? — kérdi levelében Horváth László és Ács Zsolt István Bősárkányból (Szamuely Tibor u. 23. — 9167). Ebbe a szakkörbe a Planetáriumban kell jelentkezni, a 344-513-as telefonszámon. Vidékről körülményes lenne a bejárás, ezért főleg budapestiek jelentkezését várják. Annál is inkább, mivel szerte az országban több, mint száz csillagászati szakkör működik. Hozzátok legközelebb Szombathelyen, a Megyei Művelődési Központban, és Komáromban, a Csokonai Művelődési Központban van lehetőség a csillagokkal való ismerkedésre. Brockhaus: Csillagászati ABC című könyvét utoljára 1977-ben adták ki az NDK-ban német nyelven, itt Budapesten az NDK Kulturális Központ Könyvesboltjában lehetett kapni. Jelenleg nem kapható, és nem tudunk róla, hogy a közeljövőben újra kiadnák a könyvet.

SZÖRNYELLA de Frász meglehetősen ijesztő asszonyság. Kapitány Rita (Pécs, Magyarürögi u. 124. — 7635) mégis róla kért fotót, mert Walt Disney 101 kiskutya című filmjének nagyon eredeti, rendkívül karakterisztikus figuráját szívesen lemásolná szobája falára, a rajzgyűjteményébe. Szerencsére sikerült egy egészalakos fotót szerezni róla, így eldőlhet a vita az osztályban, hogy milyen volt a haja, a cipője, a szivarja . . .

HOGYAN LEHET MEGSZEREZNI az olyan könyveket, amelyek a boltokban nem kaphatók? — érdeklődik levelében Bernáth Zsolt (Dunaújváros, Kommunárszk krt. 21. — 2400). Először írjál a következő címek valamelyikére: Állami Könyvterjesztő Vállalat, Budapest, Pf. 103. 1364; Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat, Budapest, Pf. 370. 1370. Ha e vállalatok központi raktárában még megtalálható a kért könyv, elküldik neked postán, utánvéttel. Ha ezúton nem sikerül beszerezned, vedd a nyakadba a várost, keresd az antikváriumokat, érdemes kitartóan búvárkodni, sok érdekes ritkaságra akadhat az ember.

A PALÁNTAKERT '84 pályázatra benevezettek közül néhányan jelezték: hiába dolgoznak rendületlenül a kertekben, a parkokban, senki nem néz feléjük. A pályázat meghirdetésekor valóban azt írtuk lapunkban, hogy figyelemmel kísérjük a munkákat. Mivel várakozáson felül több, mint nyolcszázan neveztek be, így természetesen mindenkihez nem tudunk ellátogatni. De ne csüggedjenek azok sem, akikhez nem jutunk el, végezzék a vállalt munkákat, és ne felejtsék, hogy a pályamunkákat szeptember 30-ig kell beküldeni a Kertészet és Szőlészet szerkesztősége címére: Budapest, Pf. 14. 1355.

MOZDONYVEZETŐ akar lenni Mesterházi Péter (Almásfüzitő-felső, Klement G. krt. 10/c. — 2932). Jelentkezz majd a budapesti Mechwart András Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézet (Budapest, Rimaszombat u. 2—4. — 1118) valamelyikébe. Az előbbiben négy, az utóbbiban hároméves képzés folyik. Ha itt végeztél, a MÁV-nál a gyakorlati idő letöltése után jelentkezhetsz mozdonyvezetői tanfolyamra, ahová egyébként csak tizennyolc éven felülieket iskoláznak be.

TEKERŐ TRIÓ

A tekerőlant még kevesek számára ismert népi hangszer. Mandel Róbert vitte be a köztudatba, aki szép sikereket ért el vele tengeren innen és tengeren túl. A leninvárosi Vándor Sándor Zeneiskolában 1983-ban kezdtek tanulni többen is ezen a hangszeren, s három fiú az idén már sikeres vizsgát tett. Beniczky Sándor, Nagy János és Farkas Sándor Tekerő trió néven több ízben bemutatkozott a közönség előtt is. Szívesen látják őket a helyi TIFO-táncházban, s részt vettek Budapesten a leninvárosi és a budapesti Vándor Sándor zeneiskolák közös hangversenyén.

Balogh Sándor, zenetanár,
Leninváros

KÖNNYEBB LESZ DÖNTENI

Már harmadik alkalommal hívták össze a katonai pálya iránt érdeklődő diákokat az ország keleti feléből a nyíregyházi MN 2. számú Középiskolai Katonai Kollégiumba. Tíz megyéből 180 tanuló ismerkedett meg a honvédség, a határőrség, a rendőrség, a munkásőrség, az MHSZ és a polgári védelem tevékenységével. A gyerekek számára különösen izgalmas volt, hogy kézbe vehették a fegyvereket, beszálltak a szállítóeszközökbe, kezelhették a berendezéseket. Szabad idejükben megtekintették a nyírségi falumúzeumot, a vajai várat és az úttörőmúzeumot. Láttak cselgáncsbemutatót, és maguk is részt vettek labdarúgó-bajnokságon, közlekedésbiztonsági vetélkedőn, játékos kulturális versenyen. A „Mi megyénk" című vetélkedőn rajzok és színes fényképek segítségével mutatták be megyéik nevezetességeit. Értékes tapasztalatokkal és sok-sok élménnyel a tarsolyukban tértek haza a résztvevők.

Ágoston Sándor, tanár,
Dévaványa
a Békés megyei csapat vezetője

A NYUGODT TANULÁST SEGÍTI A BIZTOS PÁLYAVÁLASZTÁS!

Érdekes, változatos szakmát ajánlunk figyelmetekbe. A Chinoin közössége kiváló szakmunkásokat nevelt, ez biztosítéka gyárunk jó hírnevének itthon és külföldön egyaránt. Már most dönthettek a továbbtanulásotokról.

Válasszátok a gyógyszergyártó szakmát!

JELENTKEZZETEK:

gyógyszergyártó (vegyész), lakatos, hegesztő, villanyszerelő, esztergályos, csőszerelő szakmunkástanulónak.

A gyógyszergyártó tanulókat korszerű laboratóriumban, gyógyszeripari tanműhelyben képezzük.

A harmadéves, vállalati ösztöndíjas tanulóinkat (legalább közepes tanulmányi eredmény esetén) kb. 1000 Ft juttatásban részesítjük. A római-parti csónakházunkban sportfelszerelésekről is gondoskodunk.

Jó lehetőséget kínál a Chinoin Gyógyszergyár a szakmatanuláshoz.

Címünk: **CHINOIN GYÓGYSZERGYÁR**
OKTATÁSI OSZTÁLY, Budapest, IV., Tó u. 1—5.
telefon: 690-900 (531-es mellék), és
CHINOIN NAGYTÉTÉNYI GYÁREGYSÉG,
SZEMÉLYZETI OSZTÁLY,
Budapest XXII., (Nagytétény), Bányalég u. 2.
Írásbeli jelentkezés: Budapest Pf. 49. 1780.

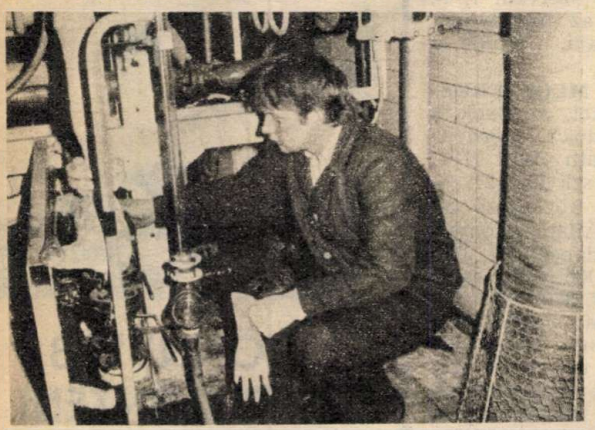

FIGYELEM!

Az 1985/86-os tanévre a 14. életévüket betöltött és általános iskolát végzett lányokat szövőnek, fiúkat villanyszerelő, forgácsoló, szerkezeti lakatos, textilipari gépszerelő szakmára beiskolázunk szakmunkástanulónak.

Tanulmányi idő 3 év.

Juttatások:

Minden szakmában 500 Ft társadalmi ösztöndíj. Ezenkívül a tanulmányi eredménytől függően 20-40% tanulmányi pótlék, valamint 410—620 Ft-ig terjedő tanulmányi ösztöndíj, plusz 130 Ft jövedelempótlék. Ingyenes munkaruha. Elhelyezés kollégiumban. Ebédet 3,— Ft-ért biztosítunk az iskolában, üzemi gyakorlat idejére a gyárban.

A vállalat termékeiből kedvezményes vásárlás évente egy alkalommal. Kereseti lehetőség a szakmunkásvizsga után szövő munkakörben 5% szakmunkáspótlékkal 3500—5500 Ft/hó, a többi munkakörben bérbesorolási kategóriától függően.

A továbbtanulást támogatjuk.

Jelentkezni lehet személyesen hétfőtől csütörtökig 8—15 óráig.

Levélre részletes tájékoztatót küldünk.

Cím: Budapest Pf. 391. 1394.

GYERE HOZZÁNK!

Ötnapos munkahéttel dolgozó gyárunkba jó kereseti lehetőséget nyújtó fonó-szövő szakmára lányokat; villanyszerelő, lakatos, textilgépszerelő szakmára fiúkat szerződtetünk

szakmunkástanulónak,

akik az 1984/85-ös tanévben fejezik be az általános iskolát.

A tanulóidő 3 év.

A tanulóidőre ingyenes kollégiumi elhelyezést és napi 4,— Ft térítésért teljes ellátást biztosítunk. Havi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően 900—1120,— Ft, továbbá 100, 150 és 200,— Ft tanulmányi pótlék. Az utolsó évben tanulóink keresetét már teljesítménybérben számoljuk el. Szakmunkásvizsga után a lányokat leányszállón, a fiúkat albérletben helyezzük el.

Jelentkezés levél útján „szakmunkástanuló" hivatkozással történik.

Pamuttextilművek Budai Gyára
Személyzeti osztály
Budapest XI. ker. Hauszmann A. u. 20.

Levélcím: 1502 Budapest Pf. 43.

A LŐRINCI FONÓ

vár benneteket nyolcadik osztályos, és általános iskolát végzett

LÁNYOK és FIÚK.

Az 1985—86-os tanévre a következő szakmákra iskolázunk be általános iskolát végzett, egészséges 14—15 éves LÁNYOKAT és FIÚKAT.

Lányokat — fonó;
fiúkat — textilipari gépszerelő, géplakatos és esztergályos szakmára szerződtetünk a LŐRINCI FONÓ szakmunkástanulójaként.
Felvételi vizsga nincs!

A tanumányi idő: 3 év.

A tanulmányi idő alatt jól képzett nevelők, tanárok és gyakorlati oktatók nyújtanak segítséget a fenti szakmákat választó, szorgalmas tanulóknak a sikeres vizsga letételéhez és a szakmunkás-bizonyítvány megszerzéséhez.

JUTTATÁSAINK: FONÓ szakmunkástanulók részére napi 4,— Ft térítés ellenében ebéd, havi 20,— Ft ellenében autóbuszbérlet.
A három tanév teljes idejére ingyenes a kollégiumi elhelyezés, tankönyvek, tanszerek, munkaruha, iskolaköpeny fejkendő, munkacipő.
Ezenkívül a tanulókat a következő juttatások illetik meg havonta: társadalmi alapösztöndíj 500,— Ft, valamint tanulmányi pótlék, amely 150—250 Ft-ig terjed (tanulmányi eredménytől függően).
A többi szakmunkástanuló részére juttatásaink a következők: kollégiumi elhelyezés, havonta autóbuszbérlet, napi 4,— Ft térítés ellenében ebédet biztosítunk (az iskolai napon az iskolában, üzemi gyakorlat idején gyárunkban).

Társadalmi alapösztöndíj 500,— Ft, valamint tanulmányi eredménytől függően tanulmányi pótlék 150—250 Ft-ig.

Tanulmányi ösztöndíj II. évfolyamtól (tanulmányi eredménytől függően) 130—600 Ft-ig.

A LÁNYOK és FIÚK részére harmadik évben lehetőséget biztosítunk a teljesítménybérben történő foglalkoztatásra.

Kereseti lehetőség a szakmunkás-bizonyítvány megszerzése után a FONÓ szakmában 4000—6000 Ft-ig, a többi szakmában a bérbesorolási kategóriától függően. Kérésedre a részletes tájékoztatót postafordultával megküldjük:

Címünk: Pamutfonóipari Vállalat
Lőrinci Gyár
Budapest, XVIII.,
Gyömrői út 85—91.

Ha úgy határozol, hogy hozzánk jössz szakmunkástanulónak, akkor kérd meg osztályfőnöködet, hogy a továbbtanulási jelentkezési lapodra írja rá, hogy a LŐRINCI FONÓBA jelentkezel fonó, textilipari gépszerelő, géplakatos vagy esztergályos szakmára!

A jelentkezési lapodat a szakmunkásképző intézet címére szíveskedjél elküldeni.

FONÓ szakmára a Bolyai János Textilipari Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézet Bp. V., Markó u. 18—20.

A többi szakmára 4. sz. Vörös Csillag Ipari Szakmunkásképző Intézet 1675 Bp. XIX., Pf.: 134.
Jelentkezni lehet személyesen és levélben is, vagy telefonon az 585-122/184-es melléken.

Szeretettel várunk gyárunk szakmunkástanulójaként!

Szeptember végén ismét megjelenik a KOCKÁS!

Vidám és izgalmas történetek kicsiknek és nagyoknak!

A 12. szám tartalmából:

HERKULES és a varázssisak,

A törökfejes kopja,

SZILVIÓ, HORKANTÓ, és ARTÚR legújabb kalandjai,

PIF ismét bajban,
és még sok érdekes olvasnivalóval hamarosan kapható az újságárusoknál!

ÁTLAGOSÉK

(Családregény,
több egészen apró fejezetben)
II.

ÉJSZAKAI MŰSZAK

ENDRŐDI ISTVÁN RAJZA

Átlagos Jenő, a Manipulátor Művek középkorú, közepes termetű és közepes képességű alkalmazottja türelmetlenül pillantott az órájára. Az est folyamán éppen tizenötödször tette ezt, és minden egyes pillantás után egyre dühösebben morgott.

— Fél tíz! — sziszegett nyomatékkal. — Aki nem bagoly, az ilyenkor már szépen nyugovóra tér. Tudniillik fél tíz van.

A család meglehetősen kimérten reagált.

— Először is mindössze kilenc óra huszonöt perc van — pontosított Jeromos, a legidősebb csemete. — Másodszor pedig a középfokú tanintézetben eltöltött első napjaim élményeit mesélem serdületlen és neveletlen húgaimnak. Már beszélgetni sem lehet . . .

— Különben is . . . meg van már ágyazva? — tette fel a keresztkérdést Helga, a hatodikos.

— Nem emlékszem — tűnődött az elsős Emese ártatlanul —, hogy bárki is kérdezte volna, hogy mennyi az idő.

— Apátok nyűgös — magyarázta megértéssel Átlagos Jenőné, született Pókaszepetki Annamária, mintha nagy betegről beszélne, akire mindent rá kell hagyni. — Néhány héttel ezelőtt még látványosan aggódott, hogy mi lesz veletek az iskolában. Most meg már annyira sem érdekli a dolog, mint egy . . . mint egy . . .

— Mint egy rétisast a vaskohászat — segítette ki Jeromos az anyját.

— He-he-he. Igenis a múltkor azért aggódtam. Most meg azért, mert reggel el fogtok aludni. Tudjátok, mi férfiak mindig egy lépéssel előbbre járunk.

— Akkor már régen meg kellett volna ágyaznod! — zúgta a család a görög tragédiák baljós kórusainak modorában.

Átlagos Jenő tehát megkezdte szokásos esti küzdelmét a párnákkal és a paplanokkal. Közben mindenkihez volt egy-egy jó szava.

— Kíváncsi vagyok — mondta Jeromosnak címezve a dohogást —, hogy a főtörzsőrmester úr is megveti-e majd az ágyikódat a laktanyában.

— Anyátok a ti korotokban már szántott, vetett, aratott, és egyedül vezette a háztartást! — korholta a lányokat. — Nem irigylem azt a szerencsétlen flótást, aki véletlenül a férjetek lesz.

— Legalább az is megtanulja majd, hogy időnként tegyen valamit a családjáért — mondta anyu, nem minden él nélkül.

Átlagos Jenő úgy döntött, hogy némán ágyaz tovább. A család többi tagja ezalatt elnyúlt a tv előtt, és választékos stílusban szidták a műsort. De azért nézték.

— Képzeld anyu! — kurjantott hirtelen a kis Emese. — Ma már jelentkeztem is egyszer a suliban!

— Tényleg . . . ? És mit kérdeztek?

— Mit tudom én . . . valami olyasmit, hogy kinek érnek rá a szülei vasárnap. Az iskolaudvart kellene rendbehozni.

Anyu becézgetésre induló keze megtorpant a levegőben. A két nagyobbik gyerek úgy tett, mintha ásítana, a válluk azonban gyanúsan rángatózott a visszafojtott röhögéstől. Átlagos Jenő csaknem az ujjára ejtette az ágyneműtartót.

— Na, mit szólsz énekesmadaram? A te bátor, élelmes kisleányod. Hogy feltalálta magát! Szóval hánykor ébresszelek vasárnap reggel?

A becéző mozdulat folytatódott.

— Igenis jól tette, hogy jelentkezett. Látszik, hogy bízik a szüleiben. Egyébként ne ébressz fel, amikor elmész. Ne félj, lesz ebéd, mire hazajössz.

— Hazajövök?! . . . Szóval úgy érted, hogy én . . .

— Nem nagy ügy, apu — szólt közbe Helga bátorítóan. — Egy kis salakot kell szétteríteni.

— Képzelem. Hordhatom el a Dunántúli Középhegységet.

— Azt azért nem hiszem, hogy olyan sok salak lenne az iskolaudvaron, mint a Dunántúli Középhegység — óvta a felesleges túlzásoktól Jeromos az apját. — Az a domb nem lehet nagyobb a Gellérthegynél.

— És mégis mit mondtak? Adnak bulldózert, vagy mindenki hozza a sajátját?

— Untig elég lesz, ha azt a két dolgos kezedet viszed — zárta le anyu az elmélkedést. — Úgy legalább nem teszel kárt senkiben.

Közben a gyerekek elcsigázottan feltápászkodtak végre, és vánszorogva elindultak lefeküdni. Istenem, mindig ez a hajsza . . . !

— Ja igen. Holnapra kellene az őrsi zászló — szólt vissza az ajtóból Helga. — Legyen rajta egy önfeledt mókus.

Ez már anyunak is vastag volt.

— Miért nem éjjel fél kettőkor szólsz? Akkor szeretek a legjobban őrsi zászlókat varrni. Hát ne üsse meg a guta az embert?

— Na istenem! — vigyorgott apu. — Elvállalta, mert bízik a szüleiben.

— Te csak hallgass. Egész este veszekedtél. Vadállat.

— Én . . . ?! Mindössze arra kértem őket normális társalgási hangon, hogy feküdjenek le valamivel korábban. Tudniillik van még egy kis tanulnivalóm. Addig te csak varrogass. Azzal a két dolgos kezeddel.

— Te most akarsz tanulni? Néhány évtizeddel elkéstél, nem gondolod?

— Nem. A hatodikos tananyagot most kell megtanulnom, énekesmadaram. Hátha holnap is kérdez valamit ez a gyerek . . .

Cser Gábor

FUSS, HOGY FELELHESS!

Fura jószág a kísérletező kedv, alapvető tulajdonsága, hogy sohasem hagyja nyugodni az embert. Újabb és újabb ötletek megvalósítására sarkall, s nem ijed meg egy-egy kezdeti kudarctól...

Skerletz Iván, a Magyar Tájfutó Szövetség főtitkára is kísérletező kedvvel megáldott ember. Sokat gondolkozott azon, hogyan lehetne a tájfutást olyanná tenni, hogy azok is élvezzék, akik nem ismerik a térképolvasás nehéz mesterségét, akik még iránytűvel is bizonytalanul tájékozódnak, s akik talán már egy kilométert is alaposan megéreznek a lábukban. Így ötlötte ki a sportág szelíd, de mindképpen izgalmas és érdekes változatát, amelyet tavaly már kipróbáltak Budapesten, és most szeptember 29-én, a Pákozd északi részénél levő Bellató partján lesz az igazi premierje.

A képlet különben igen egyszerű. Képzeld el, hogy futsz, kezedben a szokásosnál egyszerűbb jeleket tartalmazó térképpel és iránytűvel. Fák, bokrok között haladsz előre, az erdő madarai, vadjai zajonganak körülötted, s a sűrű lombok között áthatoló vékony napsugárnyalábok megmegfürdetik az arcodat. Futsz, keresed az ellenőrző állomást, s amikor megpillantod majd az apró asztalt, félig már nyert ügyed van. Ám ahogy odaérkezel, nem sok időd lesz arra, hogy kifújd magad. Rögtön egy olyan kérdésre kell válaszolnod, mely az 1848—49-es szabadságharccal, vagy Pákozd és környéke helytörténetével kapcsolatos. Aztán indulsz tovább, hogy megkeresd a következő állomást — lehetőleg minél rövidebb idő alatt. Ott, míg lábaidat, tüdődet pihenteted, addig a fejed „dolgozik", hiszen újabb kérdés vár rád.

Monspart Saroltának, a magyar tájfutók szövetségi kapitányának, a verseny egyik szervezőjének is tetszett az ötlet.

— A rendes tájfutás ellenőrzőbójáit ugyan nehezebb megtalálni, de azok nem tesznek fel kérdéseket az embernek. Ott csak futni kell, itt viszont nagyon is tanácsos dolog előzőleg egy-két történelmi témájú tanulmányba, lexikonba belelapozni. Mindenkinek lehet sikerélménye, gyengébb futóknak, vagy a rosszabb memóriával rendelkezőknek is. Sajnálom, hogy erre a versenyre nem lehet úgy benevezni, mint mondjuk a Pajtás-futás bármelyik rendezvényére, de a tájfutás pontozási rendszeréből, összetettségéből adódik, hogy csak száz versenyző indulhat. Őket a Pákozd és Székesfehérvár körüli falvakból verbuválja a Fejér megyei Úttörőelnökség. Azt tanácsolom, ahol lehet, lelkes pedagógusok, vagy szülők próbáljanak valami hasonlót szervezni. A lényeg, hogy mindig kint a természetben fussanak a gyerekek, higgyék el, ez a világ legolcsóbb, de egyben legszebb sportlétesítménye...

A tájfutó szövetség és a Fejér megyei Úttörőelnökség mellett szerkesztőségünk is részt vesz a verseny rendezésében, mely tulajdonképpen egy rövidebb sorozat első állomása. Még három megyében szeretnénk hasonló viadalt rendezni, az ötödik verseny színhelye — amely különben a győztes csapatok gálája lesz —, a budapesti Vérmező. Úgy tervezzük, hogy a versenyekkel egy-egy történelmi esemény előtt tisztelgünk majd, az utolsóval, a budapestivel például hazánk felszabadulásának negyvenedik évfordulóját szeretnénk ünnepelni. Mindezen túl pedig van egy titkos álmunk: reméljük az ötlet, a gondolat továbbterjed majd, akár a láng.

S. F.

TÖPRENGŐ

SZERKESZTI: FÜLEKI JÁNOS

ITT VAN AZ ŐSZ

Szabad idődben bizonyára mostanában is gyakran kimész a nagy természetbe. Láthatod, hogy csalhatatlanul itt van az ősz. Rejtvényösszeállításunkat is az őszi gondolat sugallta.

A rejtvények megfejtését lehetőleg postai levelezőlapon küldd be. Ha csak kettőt tudsz megfejteni – és azok jók –, részt veszel a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: október 1. Címünk: Jászai Mari tér 5. – 1397. A borítékra vagy levelezőlapra írd rá: „TÖPRENGŐ".

KÉT ISMERETLEN. Mindkét betűrejtvényben egy-egy vadvirág neve rejtőzik. Nem a legismertebbek, de hallottál már róluk. Mi a nevük?

VIRÁGMESE

Magyar Imola és Sadler Imola jó barátnők voltak. Elhatározták, hogy meglátogatják Gamandor Veronikát, akit egyébként parlagi ligetszépének neveznek. Tudták jól, hogy nem lakik messze, csak a Festőpipi téren. Ajándékul közönséges bábakalácsot és szagos mügét vittek. Útközben találkoztak a nagy bakszakállal, aki éppen borsos varjúhájjal készített bábakalácsot eszegetett. Megkínálta őket is. S mivel nagyon megdicsérték süteményét, egy jó tanácsot adott nekik: nehogy megsértsék lustaságáért a heverő Naprózsát, mert az bosszúból szurokszegfűt dob a lábuk elé. Úgy is cselekedtek. A bókoló Bogáncsnak viszont fogadták a köszönését, mire ő orvosi salamonpecséttel látta el belépőjüket, amellyel Veronika házába beléphettek.

*

Ebben a kis mesében tizenhárom vadvirág nevét rejtettük el. (Közülük elég sok még ilyenkor is virágzik.) Sorold föl mindegyiket!

ELMENNEK? MARADNAK? E hét madár közül csak kettő marad télen is nálunk, a többi vándorútra kél. Melyik kettő marad?

KÉK VÉRCSE
BIBIC
FAKUSZ
CSUSZKA
LAPPANTYÚ
GYURGYALAG
DANKASIRÁLY

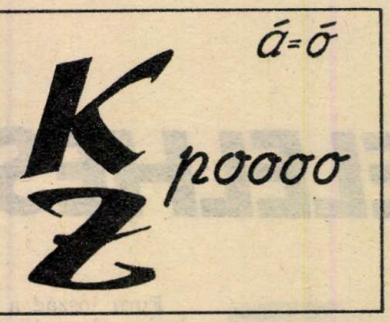

BETŰREJTVÉNY. Nyolclábú, de nem szörny.

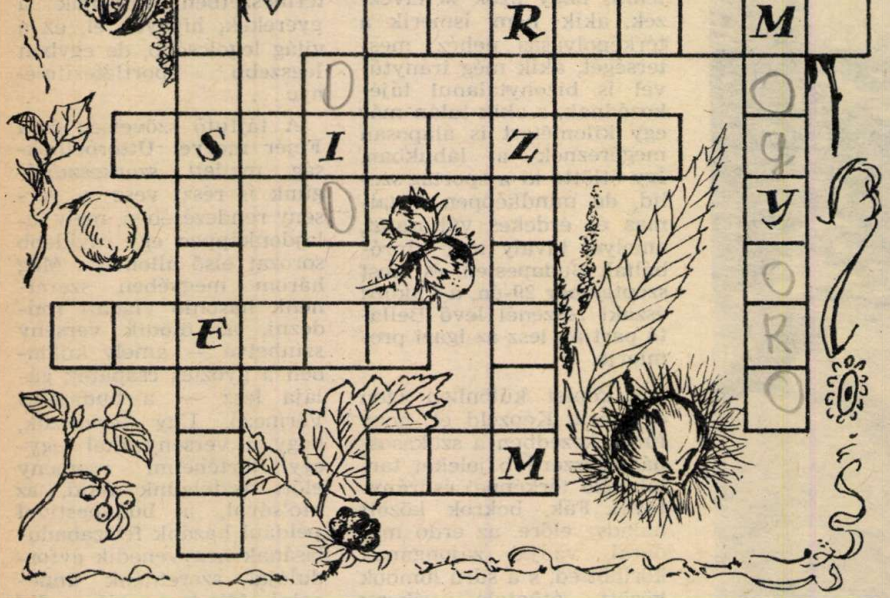

GYÜMÖLCSÖK, VIRÁGOK. Négy termés (tehát: gyümölcs) és két virág nevét kell beírnod a megfelelő sorokba. A rajzok és a betűk segítségedre vannak. Annyit kell még tudnod, hogy mindegyik az őszhöz tartozik. Vajon mind a nyolc sort pontosan ki tudod tölteni?

MAGOS BESZÉD

BETAKARÍTÁS. Ha a két szó betűit megfelelő sorrendbe rakod, akkor egyfajta élelemgyűjtéssel kapcsolatos kifejezést kapsz. Mi ez? Az is hozzá tartozik, hogy nagyon vigyázni kell vele. Miért?

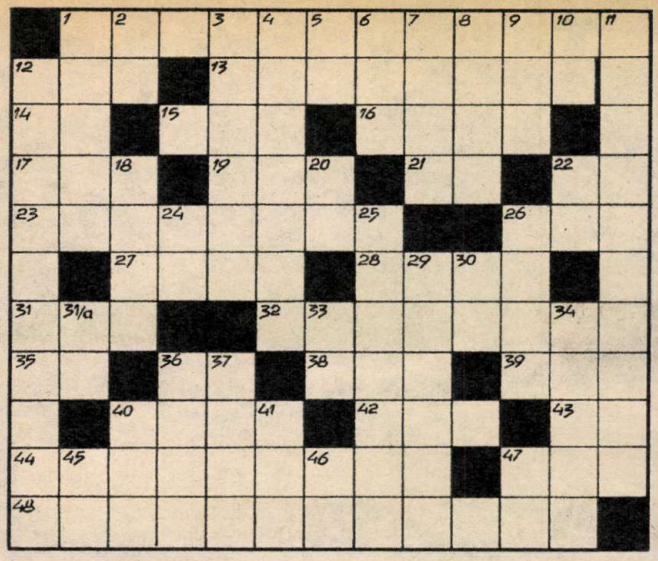

MIT LÁTHATUNK? Az ősznek bizony sokféle ismertetőjegye van. Többek között azok is, amelyek a vízszintes 1. és 48., valamint a függőleges 12. sorban olvashatók. Megfejtésként ezt kell beküldened.

VÍZSZINTES: 1. Fecskék, gólyák őszi „légijárata". 12. Több, mint elég. 13. Kitört a pesti ... (legalábbis a régi Hungária együttes szerint). 14. Kettősbetű. 15. Maró folyadék. 16. Tanonc régen. 17. Harmatosan friss. 19. Oda északi nép, vissza növény. 21. Fém. 23. Elrontók. 26. Fának is, folyónak is van. 27. Becézett női név. 28. Betűvetés. 31. Szám. 32. Tábori, vagy piaci alkalmatosságot használó. 35. Ifjúsági Magazin. 36. Sport Club. 38. Keskenyebb a deszkánál. 39. Félkettes! 40. Híres magyar operaénekesnő (Sylvia). 42. Termelőszövetkezet. 43. Nagy Árpi. 44. Átkelnek a folyón. 47. „Ablak" a dinnyén. 48. Évről évre ismétlődő jelenség az őszi erdőkben.

FÜGGŐLEGES: 1. Éttermek mellékhelyisége. 2. AAAAA. 3. Férfinév, első betűjén felesleges ékezettel. 4. Vetélytárs, ismert idegen szóval. 5. Üres VIM! 6. ...-ugorok. A manysik és a hantik összefoglaló neve. 7. Enyhe figyelmeztetés. 8. ... bátor, Mongólia fővárosa. 9. Fordított nyakvédő! 10. Csak félig ázik! 11. Zömök termetű, szajkóra emlékeztető, színpompás madarak. 12. Egyik legkedveltebb őszi mulatság. 18. Egyesült Nemzetek Szervezete. 20. Noszogatni kezd! 22. Lángol. 24. Libaduma. 25. Kitevés, kirakás, régies szóval. 26. Földet forgatok. 29. Fejőedény népies neve. 30. Hegyes szerszám. 31. Irházi Manó. 33. Hamis. 34. Műsor lehet ilyen. 36. Szarvába páratlan betűi. 37. Népszerű énekes (Tamás). 40. Szintén nem. 41. Farongáló! 45. Állóvíz. 46. Holland autók betűjele. 47. Lázas kezd lenni!

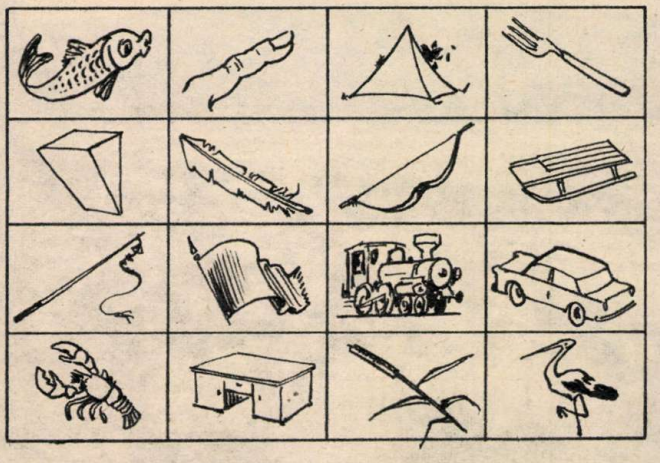

SZABOLCSI ALMA. Kemény húsú, jó ízű, héja jellegzetesen zsíros tapintású. Nevét megtudod, ha a tizenhat mezőben látható tárgy, állat, növény stb. kezdőbetűjét egybeolvasod.

SZURET. Rajzos jelenetünkből egy kis rész üresen áll. Vajon a három részlet közül melyiket lehet teljes pontossággal beilleszteni?

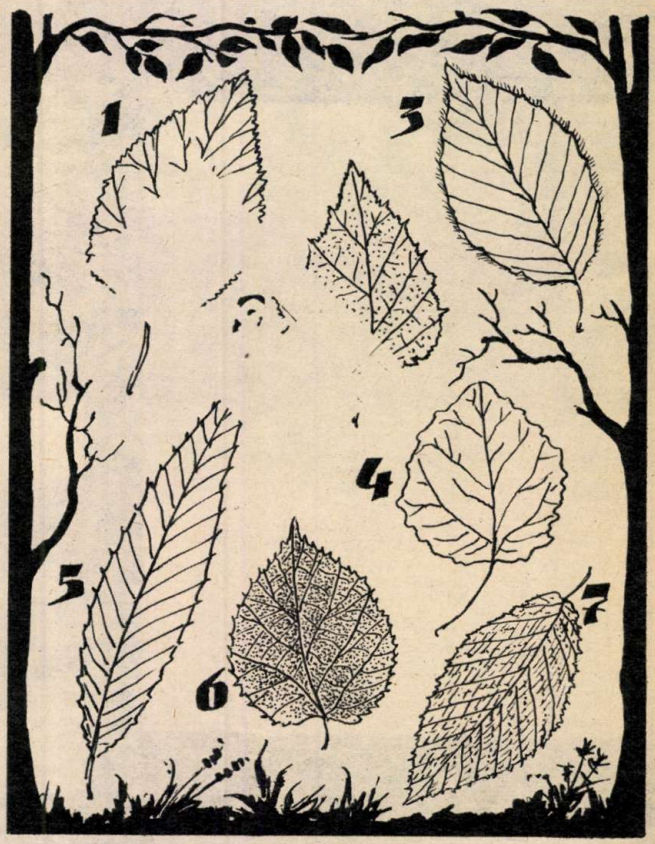

HULLANAK A LEVELEK. Hullanak bizony. De megismered-e, hogy melyik levél, melyik fáról való? Egy kis segítséget nyújtunk. A = fehér (rezgő) nyárfa, B = ezüsthárs, C = eperfa, D = gyertyán, E = bükkfa, F = nyírfa, G = szelíd gesztenye. A sorrendet összekevertük, így hát neked kell a számokat a nagybetűkkel párosítani.

GALÉRIA

Peregnek az évszakok. A nyár ősbe hajlott, az ősz alón beköszönt a tél, majd ismét tavasz ébreszti a természetet. És milyen szép a vénülő, fiatalodó idő arca, milyen szép e nagy forgandóság levélhullatása, rügyfakasztása.

Az évszakok jellegzetes fájai mindig és újra megihletik a művészetet: a költők búsongó elégiákat írnak az őszről, a festők mészszínű ragyogásba foglalják a nyarat, a fotós pedig lencséjét igazítja a tájra. Ne hidd, hogy egyszerű fényképezőgéppel megkeresni és rögzíteni azt a hangulatot, színt és formát, amelyben a lehető legszebben kifejeződik egy-egy évszak. Galériánkban most Botta Dénes négy művészi fotóját mutatjuk be, a négy évszak színekben megfogalmazott lélekrajzát.

M. K.

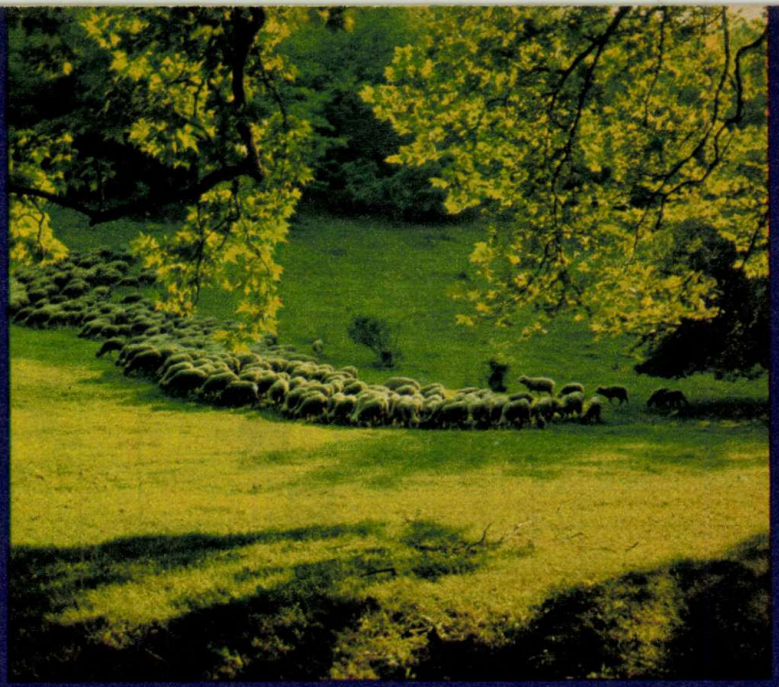

TAVASZ

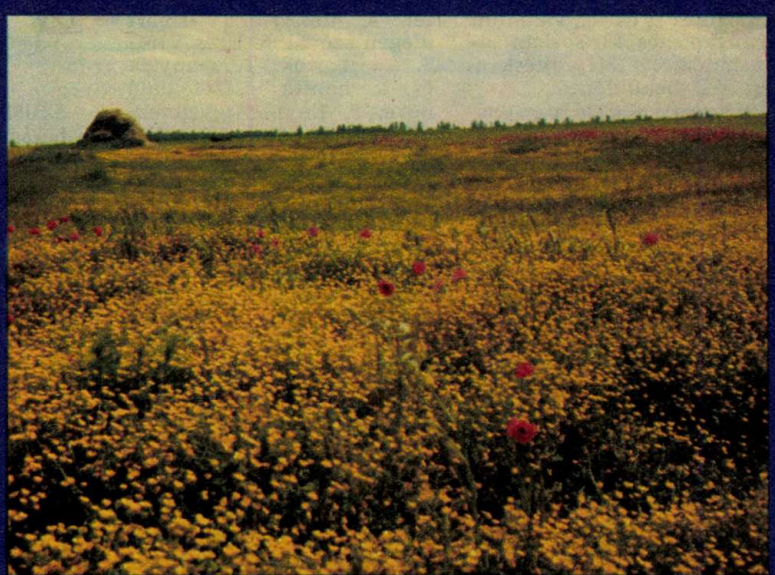

NYÁR

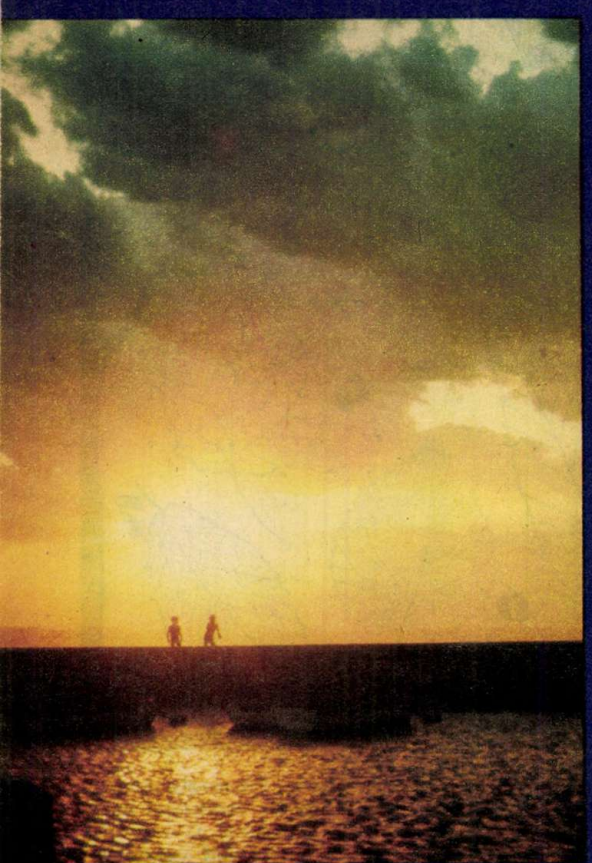

ŐSZ

TÉL

BUDAPESTEN HARCOLTUNK 3

CSILLIK GÁBOR önéletírásából összeállította CS. HORVÁTH TIBOR, rajzolta ZORÁD ERNŐ

SZEPTEMBER 23-ÁN A SZOVJET HADSEREG MAGYAR FÖLDRE LÉPETT, MEGKEZDTE AZ ORSZÁG FELSZABADÍTÁSÁT. A HÍR NAGY IZGALOMMAL TÖLTÖTT EL BENNÜNKET, LOBOGOTT BENNÜNK A TETTVÁGY. NÉHÁNY NAPPAL KÉSŐBB...

ROBBANÓANYAGOT KAPUNK, SRÁCOK. MEGKEZDHETJÜK AZ ELŐKÉSZÜLETEKET A FEGYVERES AKCIÓKRA.

19

20

ÉN MÁR BIZTOS REJTEKBŐL FIGYELTEM AZ EREDMÉNYT.

21

LEGKÖZELEBB MÁR KÉZIGRÁNÁTTAL DOLGOZHATTAM. A KÁLVIN TÉREN ÁLLTAM LESBEN. A MÚLÓ PERCEK AZ IDEGEIMET TÉPTÉK, A TORKOMBAN DOBOGOTT A SZÍVEM. VÉGRE ELJÖTT A VÁRT PILLANAT...

22

23

SZÍR JÓ ELŐRE KIOKTATOTT, NEHOGY FUTNI PRÓBÁLJAK, LASSAN MENJEK ODÉBB, MERT FELHÍVOM MAGAMRA A FIGYELMET. ROPPANT ERŐFESZÍTÉSEMBE KERÜLT, HOGY MEGFOGADJAM A JÓTANÁCSOT, AMIT A HARCOSTÁRS SZERETETE ÉS GONDOSSÁGA DIKTÁLT.

24

„CSAK SEMMI VAKMERŐSKÖDÉS!" – ERRE INTETT BENNÜNKET SZÍR, DE ELŐFORDULT, HOGY Ő MAGA IS ÁTHÁGTA E FONTOS SZABÁLYT. EGY ESTE A NAGYKÖRÚTON SÉTÁLTUNK. SZÍR VÁRATLANUL OLDALBABÓK...

25

IDE SÜSSETEK, SRÁCOK. ÍGY KELL EZT CSINÁLNI!

AZ ÚTTESTEN NÉMET GÉPKOCSIEGYSÉG VONULT MENETOSZLOPBAN, SZÍR ELŐRELENDÜL...

26

...A TÚLOLDALON LEUGRIK, ÉS MINT AKI JÓL VÉGEZTE A DOLGÁT, GYORSAN ELVEGYÜL A JÁRÓKELŐK KÖZÖTT. NEKÜNK ÁGGAL EGYSZERŰEN TÁTVA MARADT A SZÁNK.

27

FOLYTATJUK

A világ legnagyobb svédasztalát Svédországban állították föl, Stockholm főutcáján, a Kuningsgata-n. No, nem csupán a neve miatt (már csak azért sem, mert arrafelé ezt a fajta asztalt nem is svédnek, hanem állóasztalnak hívják), hanem mert ez a ma már nemzetközivé vált terülj-terülj asztalkám Skandináviából indult hódító útjára.

A gyanútlan járókelő délelőtt még gondtalanul sétálhatott végig a Királyok útján. Délfelé aztán ügyes pincérkezek asztalokat rendeztek sorba, és hozzáfogtak a terítéshez. Ilyen csudát még nem látott a világ: saláták, sajtok, halak, husok, mártások, kenyerek és kibuggyanó sörök – ötszáz méteren át! A pincérek cégük reklámkötényét viselték, a lányok kalapjukról kínálták a gyümölcsöt, hangszórós autók száguldoztak végig Stockholm utcáin, hirdetve: ma ünnep van, a svédasztal ünnepe!

Aztán pontban tizenkettőkor megkondultak a harangok, pontban tizenkettőkor tízezernyi várakozó rohanta meg az ötszáz méternyi terítéket. A pincérek behúzódtak az asztalok mögé, a lányok lekapták kalapjukat. A riporter pedig feladta a reményt, hogy az óriás asztal közelébe jusson. Jóllakott hát ezúttal a legnagyobb svédasztal – látványával.

Kép és szöveg:

Major Árvácska

A világ legnagyobb

SVÉDASZTALA

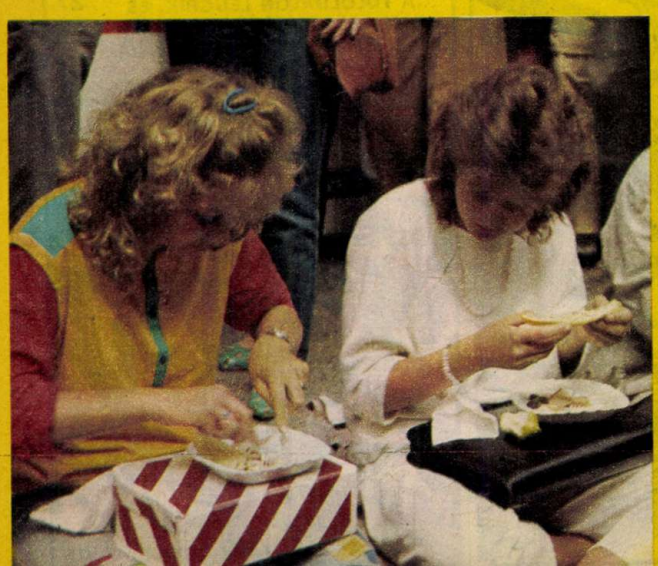

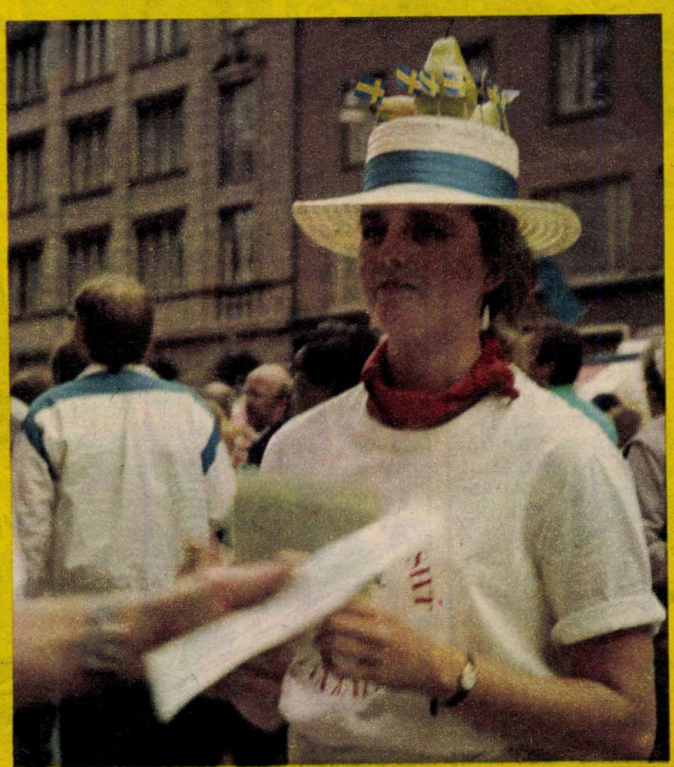

84/24
XXXIX. ÉVF. • 1984. SZEPTEMBER 27. • ÁRA: 4 Ft
PAJTÁS

KATONADOLOG!

Egy hétre katonák lettek az általános iskolások Rétságon. Ismerkedtek a katonaélet nehézségeivel, a fegyverek használatával.

FOTÓ: KARASZ LAJOS

KÖVETKEZŐ SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

HASZNOT HAJTÓ KIRÁNDULÁS. HAGYMASZÜRET RÁKÓCZIFALVÁN.

NEM BOSZORKÁNYSÁG. UGYESSÉG ÉS ÖTLET. FIATAL MÁGUSOK BUDAPESTEN.

LANYOK A TATAMIN. CITROMSÁRGA ÖVVEL A VÁLOGATOTTBAN.

margó

AZ ÉN PROGRAMOM

Ha én gyerek volnék, akkor ilyenkor, ősz táján, már nagyon unnám magam.

Unalmam abból a különös tényből fakadna, hogy ilyenkor, ősz táján, egy kicsit sokan foglalkoznak velem. Sajtó és rádió, apa és anya, az osztályfőnök és a szomszéd ház nyugdíjas trafikosa töri a fejét, mit lehetne tenni, hogy az úttörőélet még érdekesebb legyen.

Pedig, ha én gyerek lennék, meg lennék győződve arról, hogy a mi életünk az „úttörőben" egészen érdekes. A rajfoglalkozásokat igazán jó hangulatban tartjuk, őrsünk meg egyenesen belevaló társaság. S ha mi egyszer összejövünk — őrsgyűlés címén, vagy egyszerűen csak focizni a téren —, ott aztán nyoma sincs az unalomnak!

Merthogy mi nem tudunk unatkozni.

Nem mondom, vannak pillanatok, amikor az ember szívesebben nézelődik az ablakon át, vagy beszélget társával a padban, de ez legfeljebb annak a mutatója, hogy nem a mi szájunk íze szerint való, amit csinálunk.

Mert, ha én gyerek volnék, akkor csakis olyan programokat szerveznék, ahonnan nem vágyna máshová az ember. Ilyen szervezéshez, persze, először a társaim véleményét kérdezném meg. Nem mondom, egy-két „jó fej" tanárt bevennék a buliba, s ha arról lenne szó, beszállhatna a nyugdíjas trafikos, meg a sajtó is. De én fölfedeztetném mindenkivel, hogy az úttörőélet elsősorban a gyerekeké.

Ezt, persze, először is a gyerekeknek magyaráznám meg. Mert van abban igazság, hogy néhányan közülünk elfelejtették: nem másnak, magunknak szervezzük szórakozásainkat. S ahhoz, hogy igazán jól érezzük magunkat együtt, nekünk gyerekeknek többet kell vállalnunk.

Ha én gyerek volnék, ilyenkor, ősz táján, magam ostromolnám jobbnál jobb ötletekkel az őrsöt vagy a rajt, de ha kellene, a csapatvezetőig is elmennék. Ötletem megvalósításában aztán magam járnék az élen, s igyekeznék a legkeményebb munkára is magammal vinni a többieket.

Egy kicsit röstellném, ha felnőttek törnék a fejüket helyettem, s én bizony kiállnék a többiek elé, s azt mondanám: az lenne az igazi, ha mi magunk tennénk valamit. Azt persze nem tudnám, hogy pontosan mi lenne a jó, hiszen egyiket a sport, másikat a zene, harmadikat meg az olvasás érdekli. De abban biztos lennék: vannak közös gondjaink, témáink, vágyaink, amelyeket közösen kell megoldanunk, vagy elérnünk. Hogy közös legyen az öröm is.

Major Árvácska

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes: BŐCS FERENC

Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat

Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065 Telefon: 116-660
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj: egész évre 139,50 Ft I. félévre 77,50 Ft II. félévre 62 Ft

84.2469 Athenaeum Nyomda, Budapest
Rotációs mélynyomás

Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat, fotókat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

JELKÉPEINK

A NEMZETI ZÁSZLÓ

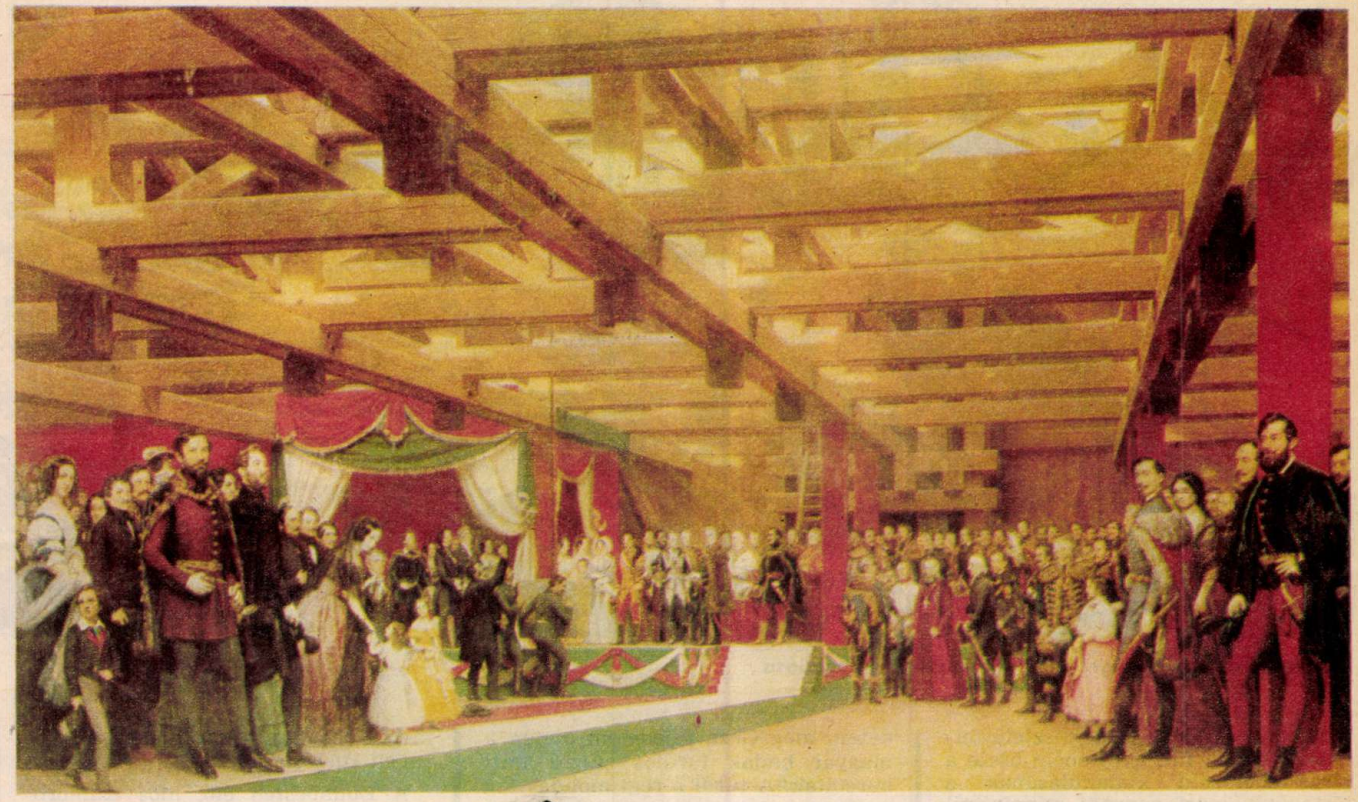

Barabás Miklós „A lánchíd alapkőletétele" című festményén már nemzeti színű drapériával találkozunk

A Képes Krónikában az Árpád-házi királyok zászlajának színe: piros-fehér

A szabadságharc jellegzetes lobogója is nemzeti színű

Az állami zászló felvonása mindig ünnepélyes esemény

Ugye, te is lengettél már nemzetiszínű zászlót büszkén, meghatottan? Piros–fehér–zöld. Ha bárhol találkozunk vele, biztos, hogy mindannyian ugyanarra gondolunk: a magyar zászlóra. De gondoltál-e vajon arra, hogy miért éppen e három színből tevődik össze a nemzeti zászlónk?

JELKÉPEINK

A NEMZETI ZÁSZLÓ

150 éves török uralom végét jelentette Buda visszafoglalása

Néhány esztendeje megtisztelő feladatra kértek föl: gyűjteném össze a piros-fehér-zöld kialakulásának a történetét, mert nemzeti színeinkről kisfilm készül majd. Azt hittem, könyvtárainkban, levéltárainkban történeti, irodalmi művek, forrásmunkák tengerében merülhetek el. Tévedtem. A történet nagyobb munkában, tudományos részletességgel nincs megírva.

Fügedi Erik, Hetés Tibor, Kumorovitz Lajos történészekhez fordultam, hogy összegyűjtsem a részleteket, és adataik, meg kisebb tanulmányok alapján összerakhassam a nemzeti zászló kialakulásának és születésének történetét. Nem számolva tudósaink, történészeink szűk körének az ismereteivel, kiderült, hogy ez a téma a széles közvélemény és ifjúságunk nagy tábora előtt teljességgel ismeretlen.

Ez meglepett, s elgondolkoztatott. A piros-fehér-zöld kialakulása csaknem kilencszáz évet ölel át, de a mai nemzeti zászló életkora csupán — pontosan — százharminchat esztendő.

Hogyan alakultak ki szívet melengető színeink? A piros, amelyet a régi történeti munkák még vörösnek, bíbornak neveznek, majd a vörös-fehér, végül hogyan és mikor egyesült e színekkel a zöld, s melyik század melyik esztendejében szentesítette törvény a szokást, és mondta ki a piros-fehér-zöld nemzeti zászló jellegét?

Közép-európai történelmünk kezdetén, még Géza fejedelem idején a magyar hadak turulos zászló alatt harcoltak. A turul a régi mondavilág madara, a sólymot, vagy a karvalyt, ezt a galamb nagyságú ragadozót nevezték így. Történelmünk első századaiban csak országzászlóról, a királyi család lobogójáról beszélhetünk, ezek pedig vörös, vagy bíborszín alapon turulmadarat ábrázoltak. I. István, az államalapító első magyar király korában a vörös zászlón megjelenik a kereszt, majd a kettős kereszt, később pedig a vörös szín mellett a fehér is. Az Árpád-házi királyok zászlaja tehát a vörös-fehér vágásos lobogó — erre a 14. században készült Képes Krónika színes iniciáléi, ábrázolásai alapján következtethetünk.

A vörös-fehér (piros-fehér) királyi zászló az Árpád-ház kihalásával (1301) megszűnt, vagy átalakult. Az Anjouk idején a királyi lobogón a vörös-fehér színek mellett már arany liliomok is láthatók, lévén a liliom az Anjou-ház családi jelképe. A mohácsi csatavesztés (1526) királyának, II. Lajosnak az országzászlaja fehér, a lobogó közepén Szűz Mária ábrázolásával. Ezt egy velencei követnek abból a jelentéséből tudjuk, aki — beszámolva II. Lajos 1508-ban történt székesfehérvári megkoronázásáról — fehér színű királyi zászlót említ. Ez a zászló, amelyet a mohácsi csatában a korabeli országbíró, Drágfy János emelt a magasba, a csatatéren elveszett, hősi halált halt Drágfy is. Ezt Brodarics István beszélte el, írta meg a mohácsi vészről tudósító, korabeli Históriájában.

A Budapesten élő, idős Kumorovitz Lajos történész kutatta ki, hogy a piros-fehér-zöld színek első, együttes történelmi megjelenése a 15. században, Mátyás király uralkodása alatt történt. E három szín nemzeti zászló jellegétől még évszázadok választanak el, hiszen a piros-fehér-zöld nem lobogón jelenik meg, hanem Mátyás hivatalos okmányainak, az okmányt hitelesítő, úgynevezett függőpecséteknek a sodratán. Azokon a vastag szálakon, amelyeknek a végét a viaszpecsét fogja össze. Arra sem az egyes ember, sem a történelem, sem a tudomány nem tud válaszolni, hogy ennek mi volt az eredete. Csak feltételezzük, hogy a vörös szín az erőt, a fehér a hűséget, a zöld pedig a reménységet jelképezte.

A piros-fehér-zöld törvénybe iktatása előtti századokból néhány példát ismerünk nemzeti színeink együttes, de nem hivatalos ábrázolásáról. Egy 1557-ből való képen magyar huszár vörös-fehér-zöld színű takaróval borított üstdobot üt. Az első piros-fehér-zöld lobogó 1601-ből való. Igen ám, de ezt a zászlót a török szultán ajándékozta a vele szövetséges Báthory Zsigmond erdélyi fejedelemnek, és a lobogó nem három, hanem hatsávos, mégpedig — sorrendben — vörös-zöld-fehér-vörös-fehér-zöld. Magyarország több száz éves Habsburg-uralma, elnyomása idején a magyarok a fekete-sárga császári zászlót kényszerültek „tisztelni". Két

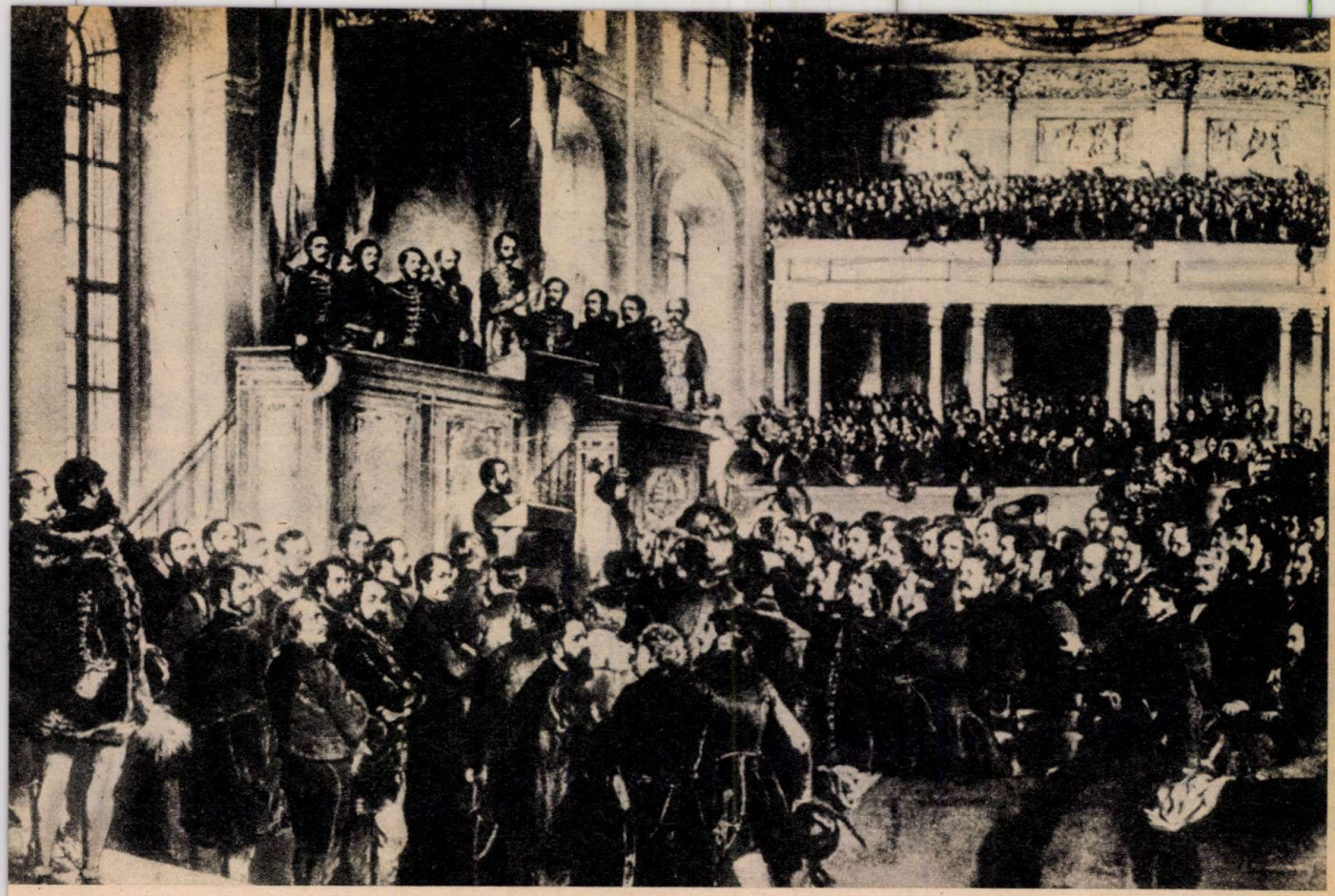

Az országgyűlés végre nemzeti keretek között ülésezhetett

példát azonban ismerünk arról, hogy az idegen fekete-sárga lobogó korában is bekéredzkedtek a mi világunkba nemzeti színeink. Mikor a Habsburg-házból származó II. Mátyást 1608-ban Pozsonyban magyar királlyá koronázták, a koronázótemplom felé vezető utat vörös-fehér-zöld szőnyeggel takarták le. A másik példa a magyarrá vált, Budapest kialakításában és szépítésében jeles érdemeket szerzett Habsburg József nádor (kormányzó) orosz származású feleségének, Alexandra Pavlovna nagyhercegnőnek a nevéhez fűződik. Alexandra Pavlovna 1801-ben Nógrád megye zászlaját piros-fehér-zöld színű szalaggal díszítette fel.

A nemzeti zászló történetében meg kell említeni a hadizászlókat is: Hetés Tibor elmondta, hogy sem a Bocskai-felkelés, sem a Rákóczi-szabadságharc korából egyetlen piros-fehér-zöld színű lobogót sem ismerünk.

A mai Magyarországon őrzött legrégibb zászlónk Hetés Tibor szerint a nagy Bethlen Gábor erdélyi fejedelem egyik XVII. századbeli lobogójának a csekélyke *maradványa*, amelyet századokon át az Esterházy hercegi család őrzött, és tőlük került a felszabadulás után a budai Hadtörténeti Intézetbe és Múzeumba. Ez sötétbordó színű, arany lángnyelvekkel díszítve.

A nemzeti zászlók kialakulása egész földrészünkön a 18. század végi nagy francia polgári forradalom győzelméhez kötődik. Megszületik a nemzet (franciául nation) fogalma, eltűnik a királyi lobogó, megjelenik a három színű, franciául tricolore, nemzeti zászló. A megdöntött Bourbon királyi ház kék-fehér családi színeihez csatlakozik a vörös szín, s Franciaország nemzeti zászlaja a kék-fehér-vörös lesz. Ez a világtörténelmi esemény hatott ránk, és siettette a három színű magyar nemzeti zászló végleges törvénybe iktatását.

A pozsonyi magyar országgyűlés tagjai, még jóval az 1848—1849-es forradalom és szabadságharc előtt többször is követelték, hogy az osztrák birodalom fekete-sárga császári színeit Magyarországon „az ország színeivel", tehát a piros-fehér-zöld használatával cseréljék fel, de az országgyűlés minden törekvése és kezdeményezése a Habsburg-ház ellenállásába ütközött. Végül a néperő, a tömegakarat vitte győzelemre nemzeti színeink bevezetésének ügyét. A győztes forradalom országgyűlése 1948. április 3-án szentesítette azt a 21. törvényt, amelynek első paragrafusa kimondta, hogy „A nemzeti szín és az ország címere ősi jogaira visszaállíttatik". A piros-fehér-zöld zászló fénylő jelkép — forradalmunk, szabadságharcunk, Kossuth Lajosék függetlenségi háborújának a gyermeke. És mint írtuk, nem régibb, mint százharminchat éves.

Tudós embereink, akiknél adataimat összegyűjtöttem, egyvalamire élénken figyelmeztettek. Arra, hogy mind a mai napig nincs tisztázva nagy törvényünk két szava. Mit értettek törvényhozóink az ősi jogokon, hiszen piros-fehér-zöld nemzeti színeink használatát történelmünknek több mint ezer éve alatt soha, egyetlen más törvény sem rendelte el, nem szentesítette. Talán a nép, a nemzet jogát értették ezen. A népét, amelynek akarata közakarattá emelte nemzeti színeink használatát.

Szabadságharcunk bukása, a nagy megtorlások idején éveken át tilos volt — és súlyos büntetéssel járt — nemzeti színeink terjesztése. Sok éven át csak a nép melengető szívében élhetett létezésünk, államiságunk, a szülőföldhöz való ragaszkodásunk, magyarságunk jelképe.

A nemzeti zászlóról rendelkező utolsó törvényünk az alkotmány módosításáról szóló 1957. évi 2. törvény, amelynek 4. cikkelye kimondja, hogy hazánk állami zászlaja a címer *nélküli* piros-fehér-zöld színű lobogó. Ez a három szín, ez az együttes színhatás — szívünket és értelmünket itatva át — népünk történelmi létezésének és összetartozásának a jelképe.

Ruffy Péter

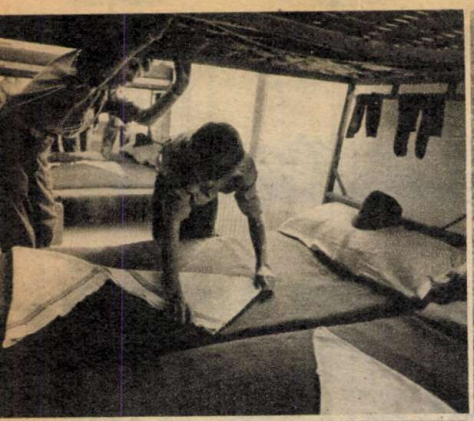

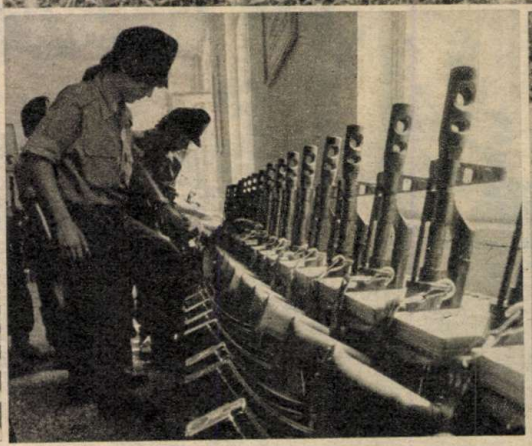

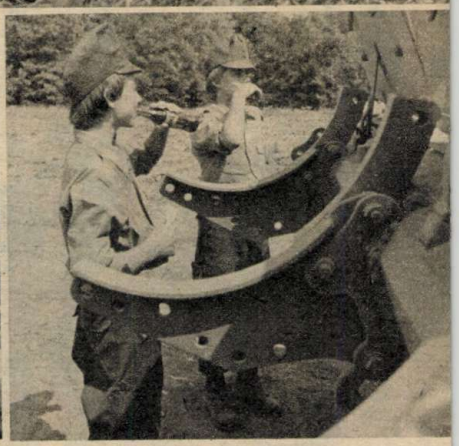

Géczi honvéd, mondja bemutatkozásképpen Sanyi.

Nem tudom, ez most vicc vagy komolyan kell vennem. Igaz, Sanyi katonaruhában van, de mégiscsak nyolcadikos. Komolyan veszem a helyzetet, bár motoszkál bennem: a jelenet végén rajtam mosolyog a körlet. De nem nevet senki. Katonák között vagyok. Mialatt Sanyi arról beszél, hogy határőrtiszt szeretne lenni, mert ez a pálya szép és izgalmas, a többiek a szekrényükben rendezkednek, igazgatják az ágytakarót, tisztítják a bakancsot.

Ártatlan fegyverek

Röpke időre búcsút veszek a társaságtól, a fiúkkal legközelebb kint a rétsági laktanya gyakorlóterén találkozom. Igazi géppisztollyal a hátukon sétálgatnak, akár a valódi katonák. Később bebizonyítják, hogy másban is hasonlítanak az igazi katonákhoz, például a sorakozásban, vigyázzállásban. „Jól megfogták őket" — gondolom magamban egy feszes „jobbra át!"-nál. Ez a dolog a géppisztollyal viszont nem fér a fejembe. Egy fegyvert közelről is megnézhetek. Látom, átalakították, oldalt kifúrták, ezzel tüzelni nem lehet. Gyakorlófegyver, amit általában alaki foglalkozásokon használnak a katonák. Ártalmatlan.

— A fegyverfogásokat jól megtanulhatjuk —, mondja a tatai Lőrinc Gábor —, és megismerjük a szerkezet felépítését. De van egy kis kellemetlenség is. Mindennap alaposan meg kell tisztítani . . .

— Katonaembereknél így szokás — vigasztalom Gábort.

A gyakorlótéren mintha bemutató készülne. Három T—54-es harckocsi pihen a lánctalpak szántotta térség közepén. A tankok sötétzöldek, zömökek, súlyosak. Két erős motorjuk sem csilingel, mint egy ötven köbcentis mopedé. Ami aztán a hangot illeti, nem is csalódok: a tankok „éneke" megrázza a levegőt.

— Az kapott meg a legjobban — meséli Kosztondi Gábor Budapestről, a Hartyán közi iskolából —, hogy felnőttnek tekintenek bennünket. Ránk mernek bízni, igaz felügyelet mellett, egy tankot; és a rámbízott dolgokért, a kapott feladatok maradéktalan teljesítéséért felelek is.

Egy harckocsi — könyvből nem az igazi. Egyszer az életben mellé kell állni. Meg kell kopogtatni az oldalát, ami nem kong ám, mint a fazék, vagy az autó oldala. Ezt a gépet arra tervezték, hogy golyózáporban is lendületesen törhessen előre. És aztán be kell szállni.

A budapesti Klein Ardás be is száll a 339-es számú harckocsiba. Felbőgnek a motorok, András elindul. A kipufogónyílásból ömlik a füst, a csikorgó lánctalpak porfelhőt hagynak maguk után. A 339-est követi a két másik harckocsi is.

Álcázott állás

Közben a parancsnoki harcállásponton tereptani foglalkozás kezdődik. Tíz méterre a kis domb oldalába vájt mélyedéstől is nehezen veszem észre, az állást álcázóháló fedi. Odalopakodok, belehallgatok a foglalkozásba. Számok, kódjelek röpködnek. Verseny kezdődik: ki találja meg előbb ezt vagy azt a pontot. Közben a tankokat is figyelem, Klein András harckocsija megérkezik. Kérdezem Andrástól: milyen a világ odabentről. Ez a gép akár egy házat is elsöpör, mint egy gyufaskatulyát.

— Ezeket a harckocsikat azért építették, hogy más ne söpörhessen el semmit a mi világunkban.

András már siet a barátaihoz. A gyerekek nemcsak a katonaéletbe ízlelhettek bele, megismerték a laktanya hétköznapjait, a hadsereg felépítését, feladatait, védelmi erőnk létének szükségességét. Barátságokat is kötöttek. Kovács Viktor és Nagy Balázs a tizenötödik kerületben lakik Budapesten, de még sohasem találkoztak.

— Ezután viszont annál többet leszünk együtt! — magyarázza Viktor. — Jól összehaverkodtunk Balázssal, egyformák is vagyunk: mindketten szeretünk aludni. Közös felfedezésünk az is, hogy ha az ember nem tíz órakor kel fel, mint otthon, hanem fél hatkor, mint itt, a laktanyában, akkor már tízig egy csomó dolgot el tud végezni. Nekem különben sörösdoboz-gyűjteményem van, magnófelvételekért elcserélek majd egy párat Balázzsal.

Békés katonák

Véget ér a gyakorlat, a szakasz visszatér a laktanyába. A tankokat parancs-